

Honkajoki Hietala-Hietaranta
mesoliittisen asuinpaikan koekaivaus
Esa Hertell 2007

MUSEOVIRASTO

Sisällysluettelo

Arkisto ja rekisteritiedot	2
1. Johdanto	3
2. Tutkimushistoria	4
3. Ympäristö	4
4. Tutkimuskertomus 2007	5
4.1. Tutkimusalueen sijainti ja luonne	5
4.2. Korkeus ja koordinaatisto	5
4.3 Tutkimusmenetelmät	6
4.3.1 Pintapoiminta	6
4.3.2 Koekuopitus	6
4.3.3 Kaivausalueet	7
4.3.4 Kaivausalue 1	7
4.3.4.1 Kaivausalue 1 havainnot	7
4.3.4.2 Havaintojen selitys	10
4.3.4.3 Löydöt ja niiden implikaatiot	10
4.3.5 Kaivausalue 2	11
4.3.5.1 Kaivausalue 2 havainnot	11
4.3.5.2 Havaintojen selitys	11
5. Yhteenveto tutkimuksista	12
6. Lähteet	12
7. Kuvaluettelo	13
7.1. Mustavalkonegatiiviluettelo	13
7.2. Dialuettelo	14
7.3. Kuvataulut	14
8. Karttaluettelo	19
Liite 1	49
Katariina Nurmisen osteologinen raportti	

Arkisto ja rekisteritiedot

Muinaisjäännöksen nimi		Honkajoki Hietala-Hietaranta
Muinaisjäännösrekisterinumero		99010002
Ajoitus		Mesoliittinen kivikausi
Tutkimuksen luonne		Koekaivaus
Rahoitus		Museovirasto, koekaivausryhmä
Henkilökunta		
	Kaivauksenjohtaja	FM Esa Hertell
	Piirtäjä	FM Mikko Suha
	Tutkimusavustaja	HuK Piritta Häkälä
	Kaivajat	fil.yo Kirsi Koskela, fil.yo Liisa Kunnas fil.yo Anna-Maria Salonen
Kenttätyöaika		4.6.-15.6.2007
Tutkimusalueen koko		
	Pintapoisinta-alue	980 m ²
	Koekuoppia	18 kpl (m ²)
	Kaivausalueet	28,5 m ²
Karttalehti		
	Yleislehtijako	123309 Lauhala
Koordinaatit (v. 2007 tutkimusalue)		
	Peruskoordinaatisto	X = 6884 764 -976, Y = 1565 258-406
	Yhtenäiskoordinaatisto	P = 6893 242-439 I = 3251 667-834
	Korkeus	Z = 111-114 m mpy
	Kunta/kylä	Honkajoki Lauhala
	Tila/tontti	Rakennusluukila RN:o 9:129 Sorametsärakennuskoski RN:o 9:130
	Maanomistaja/t	E & O Myllymäki oy Simo Myllymäki
Aiemmat tutkimukset		
	Kaivaukset	Luho, Ville 1949 Kankkunen, Päivi 2002
	Inventoinnit	Räty, Jouko 1983
Löydöt		KM 37114
Aiemmat löydöt		KM 9205:13 KM 9528 KM 11955 (KM 12256) KM 12257 KM 32600 KM 33137

1. Johdanto

Kesän 2007 tutkimuksen tavoitteena oli selvittää osaltaan kohteen Honkajoki Hietala-Hietaranta luonnetta ja laajuutta¹. Tutkimus oli osa Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmän kesän kenttätöohjelmaa. Kenttätöaika oli kaksi viikkoa (4.6.-15.6.2007). Kaivaushenkilökuntaan kuului kaivauksenjohtaja, piirtäjä, tutkimusavustaja ja kolme kaivajaa. Kenttätöiden lähtökohtana oli, että niiden jälkeen tutkimusalue, so. kuorittu alue (ks. jäljempänä), vapautetaan suojelusta.

Hietala-Hietarannan asuinpaikka sijaitsee Honkajoella Satakunnan pohjoisosassa Kankaanpäästä Kauhajoelle vievän tien nro 44 varressa Lauhalan kylässä (ks. lähestymiskartta, peruskarttaotteet). Kokonaisuutena kyseessä on laaja asuinpaikkavyöhyke. Tarkka laajuus ei ole tiedossa, mutta asuinpaikkavyöhykkeellä on mahdollisesti pituutta toista kilometriä. Pääosa asuinpaikasta vuosien varrella tehdyistä havainnoista on tien itäpuolen peltoalueilta. Vuoden 2007 tutkimukset sijoittuivat kuitenkin tien länsipuolelle (peruskarttaotteet).

Helsingissä 17.1.2008

Esa Hertell

¹ Nykyisin asuinpaikka kulkee nimellä Hietala-Hietaranta. Luho (1967) kutsui asuinpaikkaa Halme-Hietarannaksi 1940-luvun kaivausalueiden sijoittumisen perusteella Halmeen ja silloisen Hietarannan maille.

2. Tutkimushistoria

Asuinpaikka-alueelta on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin löytöjä jo 1930-luvun alusta. Ensimmäiset kaivaustutkimukset kohteella suoritti Ville Luho vuonna 1949. Luho kaivoi Pori/Kankaanpää - Seinäjoki/Kauhajoki-tien itäpuolella kahdella alueella. Pohjoisempi alue sijaitsi silloisen Aarne Vinholmin (ent. Vihtori Halmeen) Perävainiolla, jolta oli aiemmin toimitettu löytöjä Kansallismuseon kokoelmiin (KM 9205:13, KM 11955) mm. Luhon toimesta. Toinen alue sijaitsi ensimmäisestä n. 100 metriä etelään silloin rakenteilla olleen Esko Hietarannan huvilan perustuksen paikkeilla. (Luho 1949.) Alueiden sijoittaminen tarkasti kartalle ei ole ongelmattonta tarkempien yleiskarttojen puuttuessa.

Päivi Kankkusen paikkakuntalaisilta saaman tiedon mukaan toinen Ville Luhon vuoden 1949 kaivausalueista sijaitsi nykyisestä *Hietarannan* tilasta (vuoden 2002 maastokartan nimikäytäntö) 400 metriä pohjoiseen nykyisen tien 44 varressa olevan autotallin tienoilla (Kankkunen 2002:6, ks. myös vuoden 2007 yleiskartta). Luhon kuvauksen ja kaivauskertomuksessa olevan kuvan (Luho 1949: liite 11 kuva 2) perusteella eteläisempi alue sijaitsi silloisesta maantiestä joitain kymmeniä metrejä itään rakenteilla olleen Esko Hietarannan huvilan kohdalla. Paikkakuntalaisten kertoman, Luhon kuvien ja nykykartan perusteella Luhon tarkoittama *Hietaranta* lienee autotallin kaakkoispuolella nykyisinkin pystyssä oleva rakennus. Noin 100 metriä pohjoisempaan sijainnut kaivausalue lienee mahdollisesti ollut lähellä nykyisen *Hietalan* tilan eteläpuolella olevan nykypellon eteläreunaa. Tässä tapauksessa Luhon (1949: liite 11 kuva 1) kärryolkua ei enää ole ja etäisyyttä kaivausalueiden välillä on Luhon esittämää enemmän. Toinen vaihtoehto on, että silloinen kärryolkua oli nykyisinkin autotallin pohjoispuolelta itään kulkevan hiekkatien kohdalla. Tässä tapauksessa etäisyystieto kaivausalueiden välillä on tarkempi, mutta vuoden 1949 kaivauspaikan vieressä ollut ruispelto (Luho 1949: liite 11 kuva 1) on metsittynyt ja pellon raja siirtynyt pohjoisemmaksi nykyiseen asemaansa (ks. esim. yleiskartta 2007 vrt. Luho 1949: liite 11 kuva 2). Suhteutettuna vuoden 2007 tutkimuksiin pohjoisempi alue on ollut noin 150-200 metriä kaakkoon ja eteläinen alue noin 300 metriä eteläkaakkoon vuoden 2007 kaivausalueesta 1.

Jouko Rätty tarkasti asuinpaikan pikaisesti vuoden 1983 inventoinnissa. Ajanpuutteen vuoksi asuinpaikkaa ei ollut tuolloin mahdollista tutkia tai kartoittaa tarkemmin (Rätty 1985:42). Rätty kohdekartan perusteella *Hietaranta* siirtyi ilmeisesti tässä vaiheessa tarkoittamaan nykyistä *Hietarannan* rakennusta.

Museoviraston koekaivausryhmä kaivoi Päivi Kankkusen johdolla asuinpaikalla vuonna 2002. Kaivausalue sijaitsi Kankaanpää-Kauhajokitien (tie 44) itäpuolella nykyisen *Hietarannan* tilan mailla. Suhteessa vuoden 2007 kaivauksiin kaivauspaikka sijaitsi n. 600 metriä eteläkaakkoon vuoden 2007 kaivausalueesta 1.

Vuoden 1949 kaivauksissa tutkittiin yhteensä 221 m² (77 + 144 m²) ja vuoden kaivauksissa 2002 yhteensä 72 m² (69 m² + kolme neliömetrin laajuista koekuoppaa) (Luho 1949, Kankkunen 2002:10). Kirjallisuudessa 1940-luvun kaivauksia on käsitellyt ainakin Luho (1967: 76-78, Taulu XXVI-II) ja Matti Huurre (1991:138).

3. Ympäristö

Nykyisin asuinpaikka-alue sijaitsee pohjois-eteläsuuntaisen Karvianjokilaakson länsirinteellä. Alueen yleispiirteinä on, että Kankaanpää-Kauhajokitien itäpuolella lähempänä jokea sijaitsee peltoalueita ja ylempänä tien länsipuolella kangasmetsää.

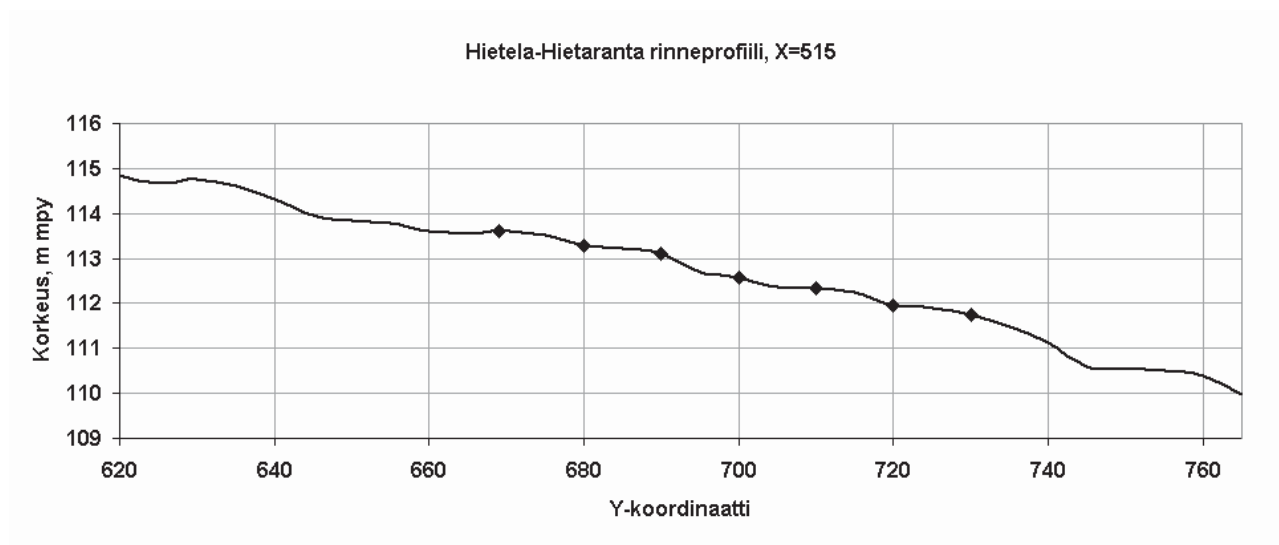
Käyttöaikanaan alue on sijainnut jokisuun edustalla ancyclusjärven rannalla. Asuinpaikka-alue on ollut pohjois-eteläsuuntaisen salmen länsirannalla. Länteen päin asuinpaikka-aluetta on suojanut etelään työntyvä mantere. Alue on avautunut itään päin. Salmen itäpuolella on ollut laajahko nykyisen Kettuharjun ja Pihlajaviidankankaan muodostama saari.

Vuoden 2007 tutkimusalueen ympäristössä, sen pohjois- ja itäpuolella, on havaittavissa useita rantamuodostumia (yleiskartta, myös rinneprofiili). Näiden perusteella Hietalan talon kohdalla näyttää olleen pieni lahdella noin 110,5-111,5 m mpy korkeudessa.

4. Tutkimuskertomus 2007

4.1. Tutkimusalueen sijainti ja luonne

Vuoden 2007 tutkimusalue sijaitsi Hietalan talon kohdalla, mutta Kankaanpää-Kauhajokitien (nro 44) länsipuolella korkeusvälillä n. 111-115 m mpy (ks. yleiskartta). Tutkimusalueena oli noin 200 x 100 metriä laajuinen alue, jolta oli kuorittu pintaturpeet koneellisesti parikymmentä vuotta aiemmin. Paikoin alueen kasvillisuus oli ehtinyt jo ruveta palautumaan. Etelässä, idässä, ja pohjoisessa kuorittua aluetta reunusti aurausvalli. Auraus näyttää tapahtuneen rinteessä vaakasuunnassa ja alarinteen suuntaan. Länsipuolella siis ylärinteen puolella aurausvallia ei ole. Metsän puolelle rinteeseen tehdyn vaaituslinjan avulla laadittu rinneprofiili kohdassa X=515 (ks. yleiskartta) on esitetty alla olevassa kuvaajassa.

Muutamain paikoin kuoritulla alueella oli jo tapahtunut pienimuotoista soranottoa, joka on tuhonnut mahdolliset jäljet kivikautisesta asuinpaikasta (ks. yleiskartta). Pääpiirteissään alueelta puuttui vain alkuperäinen pintaturve ja ilmeisesti vain ohut epäorgaaninen sedimenttikerros. Kuoritun alueen länsiosassa siis ylempänä rinteessä maaperä on karkeampaa ja sisältää kiviä. Itäosassa ja siis alemmilla korkeuksilla maaperä on hienojakoisempaa hiekkaa.

4.2. Korkeus ja koordinaatisto

Korkeus siirrettiin kaivaukselle Kankaanpää-Kauhajokitien (tie nro 44) varressa, Hietalan talolta n. 830 metriä pohjoiseen, sijaitsevalta valtakunnalliselta korkeuspisteeltä (korkeus 108,9 m mpy). Tutkimusalueella korkeus siirrettiin kaivauksen ajaksi suureen kiveen ja rajapyykkiin (ks.

yleiskartta). Korkeusvaaitukset laskettiin kentällä suoraan absoluuttisiksi korkeuksiksi (m mpy). Tutkimusalueelle pystytettiin koordinaatisto bussolin, kulmaprisman ja mittanauhojen avulla. Tässä koordinaatistossa karttapohjoinen vastaa neulapohjoista. Peruslinja kulki kohdassa Y=700.

4.3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus käsitti kolme osaa, joilla pyrittiin vastaamaan asetettuun tavoitteeseen *selvittää paikan laajuutta ja luonnetta*. Löytöalueen laajuutta ja löytöjen esiintymisen intensiteettiä tutkittiin erityisesti pintapoiminnalla. Tämän lisäksi kaivettiin paikoin koekuoppia, joilla yritettiin selvittää kerrosten säilyneisyyttä. Lisäksi pienillä tasokaivausalueilla selvitettiin kohteen luonnetta. Näillä pyrittiin saamaan pintapoimintaa tarkempi otos sekä löytöaineiston vaihtelusta että kuvaa asuinpaikan rakenteellisesta puolesta.

4.3.1 Pintapoiminta

Pintapoimitun alueen kokonaislaajuus oli 980 m². Tämä kattoi pääosan pintapoimintaan soveltuvasta alueesta. Yleiskartassa pintapoiminta-alue on rajattu viivalla. Tämän rajan sisälle jäävää hiekkakuoppaa ei poimittu. Pintapoiminta-alue paalutettiin 10x10 metrin ruutuihin. Paalutuksessa käytettiin Museovirastolta tuotuja linjakeihäitä, metallitikkuja ja puupaaluja. Jälkimmäiset jätettiin maastoon. Ruudut käveltiin järjestelmällisesti läpi siten, että jokainen ruutu tuli käveltyä. Pääsääntöisesti yhden ruudun alueella käveli yksi ihminen. Yksi ruutu muodosti yhden löytöyksikön, jonka alueelta löydöt kerättiin yhteen pussiin. Löytöjen koordinaattitietona löytöluettelossa on annettu ruudun lounaiskulman koordinaatit.

Pintapoiminnan tuloksena löytöalue havaittiin laajaksi. Pintapoimintalöydöistä on laadittu levintäkartta löytömäärän perusteella (ks. pintapoiminta-alue – levintäkartta). Pintapoiminnan perusteella havaittiin selvä löytötihentymä välillä X=350-410 / Y=720-750. Lisäksi pintapoiminta-alueen luoteisnurkassa oli keskimääräistä suurempia löytömääriä. Pintapoimintalöydöt käsittävät kvartssia, kivilaji-iskoksia ja palanutta luuta. Pintapoiminnan perusteella löytöalue jatkuu pohjoiseen ja itään kuoritun alueen ulkopuolelle. Intensiivisin löytöalue näyttää liittyvän kuoritun alueen koillis- ja itäpuolella havaittuihin rantatörmiin n. 111,5-112 metrin korkeudessa.

4.3.2 Koekuopitus

Koekuoppia kaivettiin kaikkiaan 18 kpl. Yksittäisen kuopan koko oli 1 m². Koekuopat kaivettiin 10 cm kerroksina. Pintapoiminnassa oli havaittu löytöjen keskittymistä pintapoiminta-alueen luoteisosaan noin 113,5 metrin korkeuteen. Tämä on toista metriä ylempänä kuin tihein löytöalue välillä X=380-400 / Y=720-740. Pintapoiminta-alueen luoteisosaan kaivettiin 11 koekuoppaa alkuperäisten kulttuurikerroksien löytämiseksi. Löydöt tulivat kuitenkin pääasiassa sekoittuneesta pinnasta. Huolimatta siitä, että säilyneitä kerroksia ei löytynyt, löytöjä tällä alueella ei voitane selittää muualta paikalle kulkeutuneiksi, koska maamassojen työntöliike alueella näyttää olleen vaaka- ja alarinteen suuntaan. Luoteisosan löydöt lienevätkin seurausta paikalla sijainneesta ja tutkitun alueen vanhimmasta käyttövaiheesta.

Kuoritun alueen pohjoispuolelle metsään tehtiin itä-länsisuuntainen rivi koekuoppia (N=7, X=515). Edellä esitetyssä rinneprofiilikuvaajassa nämä on esitetty mustilla pisteillä. Kahdesta alimmasta koekuopasta (<112 m mpy) tuli löytöjä². Näiden kuoppien perusteella asuinpaikka-alue jatkuu

² Löytötietokannan perusteella löytöjä on kolmesta alimmasta koekuopasta. Kyseessä lienee manuaaliseen löytöjen käsittelyyn liittyvä koodausvirhe, joka on aiheutunut käsikirjoitetuista ja syötetyistä koordinaateista jossain kenttä/jälkityöprosessin vaiheessa.

ehjänä metsän puolelle kuoritusta alueesta pohjoiseen. Tähän viittaa myös kuoritusalueen luoteisosan pintapöiminnassa havaittu löytötiheys, joka ulottuu metsän rajaan. Metsän puolella löydölliset koekuopat ovat kuitenkin puolitoista metriä alempana kuin kuoritusalueen luoteisosan löytöalue. Vaikka metsän puolelta ei vastaavalle korkeudelle tehdystä koekuopasta löytöjä tullut, on alueella mahdollisesti löytöpesäkkeitä myös n. 113,5 metrin korkeudella.

Metsän puoleisiin koekuoppiin jätettiin puupaalut. Näiden avulla koordinaatisto pitäisi olla mahdollista palauttaa tutkimusalueelle, mikäli kuoritulta alueelta paalut on poistettu/kaadettu.

4.3.3 Kaivausalueet

Kaivausalueita oli kaksi. Näiden kokonaispinta-ala oli 28,5 m². Kaivausalueet kaivettiin 5 cm kerroksina. Löydöt otettiin talteen 50x50 cm ruuduissa. Koordinaattitietona on annettu ruudun lounaiskulma. Muutama yksittäinen löytö on saanut tarkemmat koordinaattitiedot. Alueen vaaka- ja pystyleikkauksista piirretyt taso- ja profiilikartat tehtiin mittakaavaan 1:25.

Alueet sijoitettiin pinnalle havaittujen kivikeskittymien kohdalle. Kaivausalue 1 sijaitsi samalla myös pintapöiminnan perusteella paikannetun intensiivisimmän löytöalueen kohdalla. Alue 1 oli kooltaan 19 m² ja alue 2 yhdeksän ja puoli neliometriä.

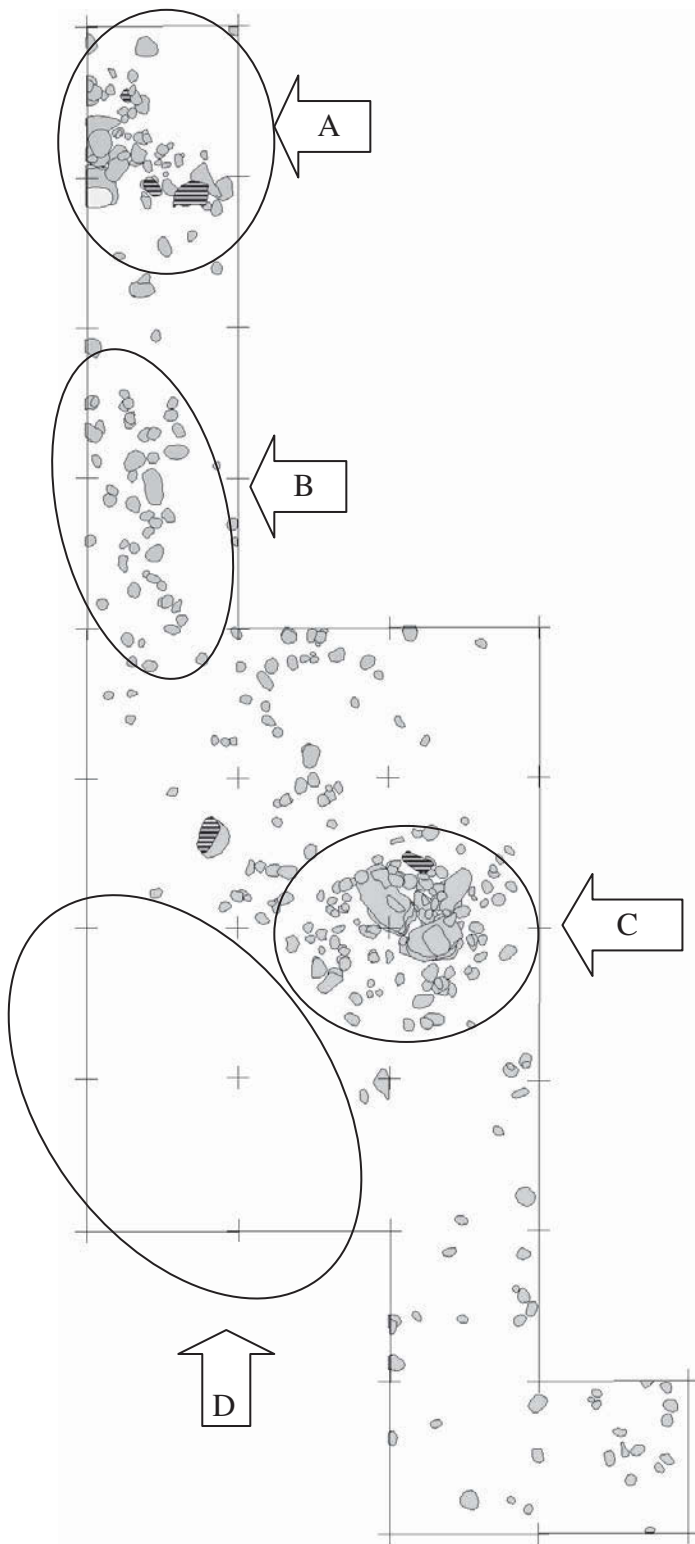
Alue 1 kaivettiin kahdessa osassa. Aluksi paikalle avattiin pohjois-eteläsuuntainen L-muotoinen koeoja (7 m²). Tämän yhteyteen laajennettiin myöhemmin lisäalue (12 m², ks. tasokartat). Alue 2 kaivettiin myös kahdessa osassa.

4.3.4 Kaivausalue 1

4.3.4.1 Kaivausalue 1 havainnot

Alue 1 sijaitsi pienen hiekanotossa syntyneen kuopan länsipuolella. Alueen pintamaa oli sekoittunutta. Sekoittunutta maata esiintyi paikoin vielä tasossa 2 (ks. Tasokartta: alue 1, taso 2). Paikoin jo ensimmäisessä kaivaustasossa tuli esiin pohjasoralta vaikuttavia soralinssejä. Tämä viittaa siihen, että alueelta on ainakin paikoin hävinnyt paksuhko kerros sedimenttiä. Kentällä havaittiin seuraavat selvät ihmistoimintaan liittyvät rakenteet: kaksi kivikeskittymää (A, C) ja niihin liittyvää palo- ja likamaa-alueita ja suorakulmaisen likamaa-alueen pääty. Näiden lisäksi alueella oli muutamia likamaa-alueita, joiden suhde edellä mainittuihin jäi epäselväksi.

Kokonaisuutena yhdessä löytöjen levinnän kanssa kivien ja likamaiden esiintymisessä kaivausalueella voidaan hahmottaa seuraavat rakenteelliset seikat. Alla olevassa kuvassa on esitetty kaikkien kaivaustasojen perusteella laadittu koostekartta kivien esiintymisestä (ks. Kartta: Alue 1, kivet tasot, 0-7). Tämän avulla on esitetty kaavamaisesti kivirakenteet ja näiden korrelaatiot löytöjen ja likamaiden kanssa.

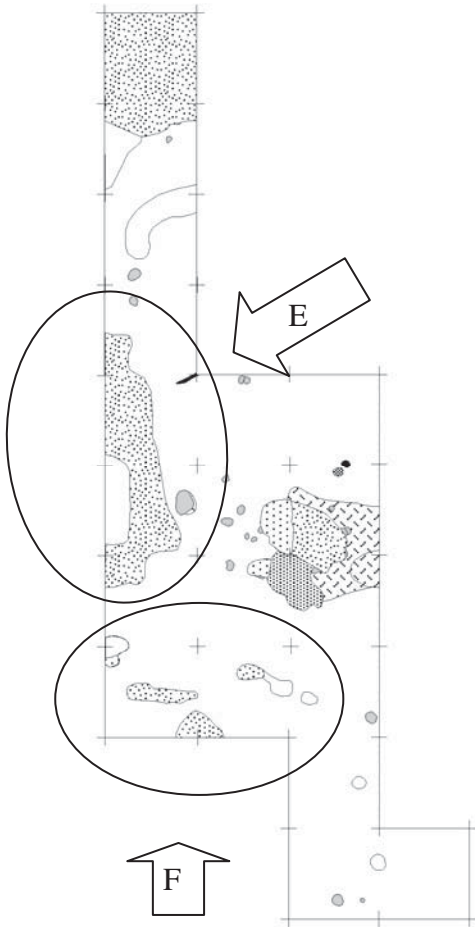
Nuoli A, (X=398 / Y=727) kaivausalueen pohjoispäässä sijaitsi kivikeskittymä. Keskittymä jäi osittain kaivausalueen ulkopuolelle. Osa kivistä oli rapautuneita. Kiveykseen liittyi voimakas punainen likamaa ja punaista palomaata. Paikalla oli tummaa nokimaata, mutta sen yhteydessä ei tavattu hiiltä. Kiveykseen liittyy selvää kvartsien ja palaneen luun keskittymistä (levintäkartat: kvartsi, palanut luu).

Nuoli B, (X=396/Y=727) kivikeskittymän A eteläpuolella, pohjoiseen päin suuntautuvassa koejassa, oli hajanaiselta vaikuttava kivien esiintymä. Kivikartan perusteella tämä vaikuttaisi jatkuvan jopa kivikeskittymään C asti. Koejan kivien yhteyteen liittyy kuitenkin kaivausalueen tihein palaneen luun esiintymä (levintäkartta: palanut luu).

Nuoli C, (X=393/Y=729) kaivausalueen keskivaiheilla sijaitsi selvä kivikeskittymä. Kivistä laaditun koostekartan perusteella kivikeskittymän halkaisija on noin 1-1,2 metriä. Joukossa oli rapautuneita kiviä. Kiveyksen yhteyteen liittyi voimakas punainen palomaa ja likamaavärjäytymä. Kivikeskittymässä oli lievästi nokisen oloista likamaata, mutta ei hiiliä. Yksittäisiä luita lukuun ottamatta kivikeskittymän yhteydessä ei esiinny luuta. Kvartsia esiintyy kiveyksen pohjoisreunalla keskimääräistä enemmän (levintäkartat: kvartsi, palanut luu)

Nuoli D, kaivausalueen lounaisnurkka poikkeaa muusta kaivausalueesta kivien esiintymisen suhteen. Lounaisnurkassa ei esiinny kiviä, vaikka näitä muuten esiintyy kaivausalueella. Alueella on kuitenkin kvartsia ja luuta (levintäkartat: kvartsi, luu).

Alla olevassa kuvassa on esitetty tason 3 avulla likamaiden esiintymistä kaivausalueella em. likamaiden lisäksi.

Nuoli E, (X=393-395/Y=727) tasossa 3 kaivausalueen länsireunalta tuli esiin likamaa-alueen pääty. Tämä oli muodoltaan selvästi suoralinjainen ja suorakulmainen. Ilmiö näkyi edelleen tasossa 4 pienentyneenä. Likamaa jatkui kaivausalueen ulkopuolelle. Likamaan yhteydessä esiintyi n 20-25 cm halkaisijaltaan oleva hiililaikku. (ks. kartat: Alue 1 taso 3 & 4). Likamaan yhteyteen ei vaikuttaisi liittyvän selviä löytökeskittymiä (ks. levintäkartat: palanut luu, kvartsi).

Yksittäisiä likamaaläikkiä, nuoli F:

Kaivausalueella mm. lounaisnurkassa esiintyi yksittäisiä likamaaläikkiä. Näiden suhde muihin rakenteisiin ja löytöihin on epäselvä.

4.3.4.2 Havaintojen selitys

Rakenne A ja C

Kivikeskittymät A ja C lienevät tulisijoja. Tätä näkemystä tukee se, että kivikeskittymien yhteydessä oli voimakas likamaa ja nokimaa sekä palomaata. Lisäksi rakenteeseen A keskittyi palanutta luuta. Luuaineiston puuttuminen tulisijasta C saattaa viitata siihen, että kyseessä on ollut funktioltaan erilainen tulisija kuin A.

Rakenne B

Alueen maaperä on luonnostaan kivetöntä hiekkaa ja pääosa kaivausalueen kivistä on tuotu alueelle ja hylätty paikalle. Rakenne B:n hajanainen kivien esiintyminen viitanee siihen, ettei kyseessä ole kivetty tulisija. Kyseessä lienee jonkinlainen tunkion paikka. Tältä alueelta löytyi mm. kulunut alasinkivi. Kvartsin määrä paikalla on kuitenkin niin vähäistä, että alasinta on tuskin käytetty paikalla, vaan se on tuotu muualta ja hylätty löytöpaikalle. Palaneen luun esiintyminen saattaisi viitata myös tulisijaan.

Rakenne E

Suorakulmainen likamaa-alue lienee parhaiten selitettävissä rakennuksen lattialle muodostuneen kulttuurimaan jäännökseksi. Suorat linjat ja suorakulma indikoivat paikalla ollutta suoraseinäistä ja suorakulmaista rakennusta. Rakenne B on osittain likamaa-alueen päällä ja mahdollisesti ajallisesti jonkin verran tätä nuorempi.

Rakenne D

Kaivausalueen lounaisnurkkaan ei näytä hylätyn kiviä. Tämä indikoi tarvetta pitää aluetta kivettömänä. Paikalle on kuitenkin kertynyt pientä esinejätettä, kvartsia ja palanutta luuta, joten täysin puhtaana aluetta ei ole pidetty.

4.3.4.3 Löydöt ja niiden implikaatiot

Kaivausalueelta talteen saatujen löytöjen jakauma on esitetty alla olevassa taulukossa.

Tyyppi	Määrä, kpl
Taltoa / teelmä	2
Liuskärjen katkelma	2
Kivilajiesine / katkelma	4
Kivilajikappale / ydin	2
Kivilaji-iskos	27
Kvartsia, yhteensä	246
Esine	11
Ydin	17
Iskos	218
Alasin	2
Hioin	6
Palanutta luuta	595

Kvartsi muodostaa suurimman osan kiviartefakteista. Iskokset ja alasimet viittaavat paikalla tapahtuneeseen kvartsin työstöön. Paikalla on myös kivilaji-iskoksia. Osa näistä lienee peräisin hiottujen kiviesineiden valmistuksesta. Hiottujen kiviesineiden valmistukseen paikalla viittaa myös kaivausalueelta löytynyt iskemällä muotoiltu, mutta vailla hiontaa oleva taltan teelmä. Löytyneet

hioimet indikoivat myös esineiden, mahdollisesti sekä kivi- että puu/luuesineiden, valmistusta paikalla. Hioimien avulla on mahdollista myös rekonstruoida erilaisten esinemuotojen valmistusta. Tasaisten pintojen lisäksi paikalla on hiottu esineitä joiden ulkopinta on ollut kupera, kuten esimerkiksi kourutaltassa. Hiottujen kiviesineiden valmistus ja liuskekärjen katkelmat viittaavat siihen, että paikalla on tapahtunut keihäänkärkien ja muiden esineiden uusimista ja vaihtoa.

Löytynyt luuaineisto on palanut. Luiden tunnistuksen suoritti Katariina Nurminen. Osteologisen raportin mukaan paikalta tunnistettiin yhteensä 94 luufragmentti. Lajilleen tunnistetut luut ovat peräisin hylkeen, koiran ja jäniksen luista. Lisäksi paikalla oli kalan luita (ks. liite). Enemmistö luista kuului hylkeille.

4.3.5 Kaivausalue 2

4.3.5.1 Kaivausalue 2 havainnot

Kaivausalue sijoitettiin paikalle pinnalle näkyneiden kivien perusteella. Alue kaivettiin kahdessa osassa. Alkuperäisenä tavoitteena oli saada oletetun lieden poikkileikkaus profiiliin. Tämä ei kuitenkaan onnistunut, sillä kiveys laajeni huomattavasti pinnalle näkynyttä laajemmaksi, ja alkuperäinen profiilileikkaus osui kiveyksen reunaan.

Kasvillisuuden kuorinnan yhteydessä alkuperäinen turve oli hävinnyt paikalta. Kaivausalueen vieressä kaakkoispuolella olleen puun alla noin 10 cm syvyydessä maan pinnasta oli kuitenkin profiilissa havaittavissa 40 cm matkalla turvekerros ja tämän alla huuhtoutumiskerros.

Kiveys tuli kokonaisuudessaan esiin vasta kaivaustasossa 2 (ks. tasokartat). Sen halkaisija oli noin 2-2,5 metriä. Kivien joukoissa oli useita halkeilleita ja rapautuneita kiviä. Monet kiveyksen kivistä olivat suurehkoja (ks. tasokartat). Kiveyksen välissä kohdassa 321,10/737,9 tasosta kolme alkaen oli pieni 20x30 cm nokimaa ja hiilikeskittymä. Tämän yhteydessä oleva hiekka oli värjäytynyt oranssiksi luultavasti palamisen seurauksena. Noin 40 cm syvyyteen mentäessä kiveys oli kaivettu pois.

Kaivausalueelta saatiin löytöinä yhteensä viisi kappaletta palaneita luita pääasiassa ensimmäisestä kerroksesta.

4.3.5.2 Havaintojen selitys

Kaivausalueen kaakkoisosan profiilissa 10 sentin syvyydessä havaittu turve ja maannos on alkuperäinen maanpinta. Alunperin kiveyksen pinta on ollut maanpinnan tasossa. Kasvillisuuden kuorinnan yhteydessä tai sen jälkeen säilyneen kiveyksen päälle on kerrostunut hiekkaa.

Kiveys on seurausta paikalla olleesta liedestä. Tulenpitoon paikalla viittaa noki ja hiilien esiintyminen. Samoin kiveyksen voimakas rapautuminen puoltaa näkemystä liedestä. Mitään selvästi kiveykseen yhdistettäviä löytöjä ei kaivausalueelta tullut. Kaivausalueen reunoilta pintakerroksista löytyneet palaneet luut liittyvät asuinpaikan mesoliittiseen käyttövaiheeseen.

Lieten yhdistettävien kivikautisten löytöjen puuttuminen ja kiveyksen muista kivikautisista liesistä poikkeava rakenne (suuri koko, suurehkoja kiviä) viittaa siihen, että kyseessä on kivikautta nuorempi rakenne. Profiilissa näkyvä huuhtoutumiskerros, kivien asema hiekan seassa, ja hiili- ja nokimaan vähäisyys, viittaa siihen, että kyseessä ei kuitenkaan ole moderni viimeisten vuosikymmenien aikana kasattu rakenne.

5. Yhteenvedo tutkimuksista

Kesän 2007 kenttätöissä tutkittiin Hietala-Hietarannan asuinpaikkaa Kankaanpää-Kauhajoktien varrella sijaitsevan Hietalan talon kohdalla, mutta tien länsipuolella. Pintakasvillisuuden kuorinnan paljastamalla asuinpaikan osalla suoritettiin systemaattinen pintapöiminta. Tämän pohjalta aluetta tutkittiin koekuoppien ja pienten kaivausalueiden avulla.

Pintapöiminta osoitti, että kuoritulla alueella on löytöjä eri korkeuksilla. Nämä on osin yhdistettävissä eri ikäisiin muinaisrantoihin. Tämä viittaa siihen, että alueella oli eri käyttövaiheita mesoliittisella kivilaudella. Pintapöiminta vihjasi ja koekuoppitus osoitti, että asuinpaikka-alue jatkuu pohjoiseen kuoritun alueen ulkopuolelle ehjänä säilyneeseen metsään. Sitä kuinka pitkälle pohjoiseen päin asuinpaikka jatkuu, ei ollut mahdollista selvittää. Asuinpaikka jatkuu myös kuoritun alueen itäpuolelle. Tähän viittaa pintapöimintalöytöjen levintä kuoritulla alueella, Luho vuoden 1949 kaivausalueiden sijainti ja Hietalan talon eteläpuolella pellolla yleiskartoituksen yhteydessä havaitut löydöt. Näiden havaintopaikkojen perusteella koko Kankaanpää-Kauhajoki tien ja kuoritun alueen välinen ehjänä säilynyt metsä lienee löytörikasta kivilaudista asuinpaikkaa. Etelään ja pohjoiseen päin asuinpaikka-alueen tarkka laajuus ei ole tiedossa.

Pienellä tasokaivausalueella tutkittiin löytörikainta kivilaudista aluetta. Kaivauksessa paljastui kaksi kivettyä tulisijaa, mahdollinen tunkio ja asumuksen nurkka. Löytöinä saatiin kivesineitä ja niiden valmistukseen liittyvää jätettä ja työkaluja. Luuaineisto sisälsi pääasiassa hylkeen luita. Toisella kaivausalueella tutkittiin kivettyä liesiä. Ajallisesti tämä lienee kivilaudista nuorempi rakennelma ja osoittanee paikkaa käytetyn myöhemminkin.

6. Lähteet

Huurre, Matti: 1991: Satakunnan kivilaudsi. *Satakunnan historia* 1,1. Rauma

Kankkunen, Päivi 2004: *Honkajoki Hietala-Hietaranta. Mesoliittisen asuinpaikan koekaivaus 2002*. Kaivausraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Luho, Ville 1950: *Kertomus Hongonjoen (Honkajoen) Lauhalan esikeraamisen asuinpaikan kaivauksesta 20.6.-3.7.49*. Kaivauskertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa

Luho, Ville 1967: *Die Suomusjärvi-Kultur. Die Mittel und Spätmesolithische Zeit in Finnland*. SMYA 66

Räty, Jouko 1985: *Honkajoki. Inventointi. 1983-84*. Inventointiraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

7. Kuvaluettelo

7.1. Mustavalkonegatiiviluettelo

Kuvan numero	Aihe	Kuvatyyppi	Tiedostonimi
F145123:1	Alue 1, taso 3, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_1.jpg
F145123:2	Alue 1, taso 3, yksityiskohta liedestä, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_2.jpg
F145123:3	Alue 2, taso 2, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_3.jpg
F145123:4	Yleiskuva tutkimusalueesta, puusta, luoteesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_4.jpg
F145123:5	Yleiskuva tutkimusalueesta, puusta, luoteesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_5.jpg
F145123:6	Yleiskuva tutkimusalueesta, puusta, luoteesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_6.jpg
F145123:7	Alue 1, taso 2, liesi, lännestä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_7.jpg
F145123:8	Alue 1, taso 2, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_8.jpg
F145123:9	Alue 2, taso 1, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_9.jpg
F145123:10	Alue 1, taso 1, liesi, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_10.jpg
F145123:11	Alue 1, taso 1, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_11.jpg
F145123:12	Työkuvaa, alue 1, koillisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_12.jpg
F145123:13	Alue 2 ennen avaamista, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_13.jpg
F145123:14	Alue 1 ennen avaamista	mustavalkoinen negatiivi	F145123_14.jpg
F145123:15	Pintapoimintaa	mustavalkoinen negatiivi	F145123_15.jpg
F145123:16	Yleiskuva tutkimusalueesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_16.jpg
F145123:17	Alue 1, taso 7, pohjoispään liesi, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_17.jpg
F145123:18	Alue 1, taso 6, pohjoispään liesi, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_18.jpg
F145123:19	Alue 2, taso 6, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_19.jpg
F145123:20	Alue 2, taso 5, lännestä	mustavalkoinen negatiivi	
F145123:21	Alue 2, taso 5, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_21.jpg
F145123:22	Alue 1, taso 4, liesi, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_22.jpg
F145123:23	Alue 1, taso 4, pohjoispään liesi, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_23.jpg
F145123:24	Alue 1, taso 4, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_24.jpg
F145123:25	Alue 1, taso 4, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_25.jpg
F145123:26	Alue 2, laajennus, taso 4, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_26.jpg
F145123:27	Alue 2, laajennus, taso 4, hiililäikkä, lännestä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_27.jpg
F145123:28	Alue 1, laajennus, taso 3, likamaat ja liesi, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_28.jpg
F145123:29	Alue 1, laajennus, taso 3, likamaat ja liesi, kaakosta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_29.jpg
F145123:30	Alue 1, laajennus, taso 3, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_30.jpg
F145123:31	Alue 1, laajennus, taso 3, puusta, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_31.jpg
F145123:32	Alue 2, laajennus, taso 3, yksityiskohta nokiläikästä, lännestä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_32.jpg
F145123:33	Alue 2, laajennus, taso 3, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_33.jpg
F145123:34	Ei käytössä		
F145123:35	Alue 1, laajennus, taso 2, liesi, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_35.jpg
F145123:36	Alue 1, laajennus, taso 2, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_36.jpg
F145123:37	Alue 2, laajennus, taso 2, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_37.jpg
F145123:38	Alue 1, laajennus, taso 1, liesi, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_38.jpg

F145123:39	Alue 1, laajennus, taso 1, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_39.jpg
F145123:40	Alue 2, laajennus, taso 2, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_40.jpg
F145123:41	Alue 1, laajennus, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_41.jpg
F145123:42	Alue 2 laajennus, taso 1, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_42.jpg
F145123:43	Alue 1, taso 4, etelästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_43.jpg
F145123:44	Alue 1, taso 4, yksityiskohta liedestä, idästä	mustavalkoinen negatiivi	F145123_44.jpg
F145123:45	Alue 2, taso 4, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_45.jpg
F145123:46	Alue 2, taso 3, pohjoisesta	mustavalkoinen negatiivi	F145123_46.jpg

7.2. Dialuettelo

Kuvan numero	Aihe	Kuvatyyppi
D61124:1	Yleiskuva tutkimusalueesta, koillisesta	diapositiivi
D61124:2	Työkuva, P.Häkälä ja A.-M. Salonen kaivavat	diapositiivi
D61124:3	Työkuva, K.Koskela, M. Suha ja P. Häkälä kaivavat	diapositiivi
D61124:4	Työkuva, K, Koskela, M.Suha, P.Häkälä ja A.-M. Salonen kaivavat	diapositiivi
D61124:5	Työkuva, pintapoimintaa	diapositiivi
D61124:6	Alue 2, laajennus, taso 2, pohjoisesta	diapositiivi
D61124:7	Alue 2, laajennus, taso 4, lännestä	diapositiivi
D61124:8	Alue 2, laajennus, taso 4, yksityiskohta, lännestä	diapositiivi
D61124:9	Alue 1, laajennus, taso 3, etelästä	diapositiivi
D61124:10	Alue 1, laajennus, taso 3, etelästä	diapositiivi
D61124:11	Alue 1, laajennus, taso 3, kaakosta	diapositiivi
D61124:12	Alue 1, taso 3, etelästä	diapositiivi
D61124:13	Alue 1, laajennus, taso 2, etelästä	diapositiivi
D61124:14	Alue 1, taso 3, liesi, idästä	diapositiivi
D61124:15	Alue 1, laajennus, taso 2, idästä	diapositiivi
D61124:16	Alue 1, laajennus, taso 4, pohjoisesta	diapositiivi
D61124:17	Alue 1, laajennus, taso 4, liesi, idästä	diapositiivi
D61124:18	Alue 1, laajennus, taso 5, liesi, idästä	diapositiivi
D61124:19	Alue 1, laajennus, taso 6, liesi, idästä	diapositiivi

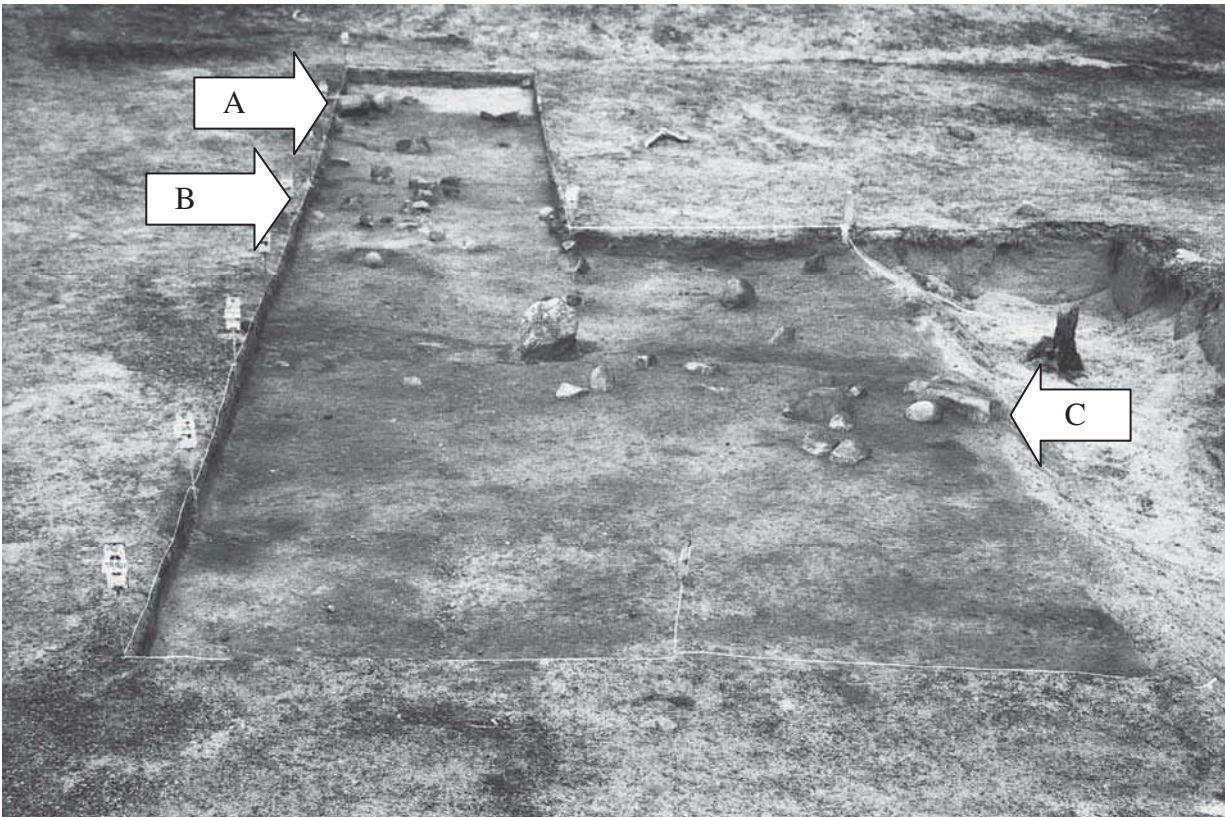
7.3. Kuvataulut

F145123:5 Yleiskuva tutkimusalueesta. Kuvattu puusta kuoritun alueen yli. Etualalla hiekkakuoppa (vrt. yleiskartta). Kaivausalue 1 kuvan keskellä olevista autoista oikealle. Koillisesta. Kuva Esa Hertell

F145123:31 Alue 1, yleiskuva. Etualalla kaivausalueelta poistettuja kiviä. Idästä. Kuva Esa Hertell

F145123:36 Alue 1, taso 2, rakenteet A, B ja C näkyvät kuvassa, samoin kaivausalueen poikki kulkeva sekoittuneen maan juova kuvan keskellä. Etelästä. Kuva Esa Hertell

F145123:30 Alue 1, taso 3. Suorakulmainen likamaa-alue (rakenne E) tason vasemmalla laidalla erottuu tummana, samoin liedien kohta (rakenne C) tason oikealla laidalla. Etelästä. Kuva Esa Hertell

F145123:44 Alue 1, taso 4, liesi (rakenne A). Idästä. Kuva Esa Hertell

F145123:37 Alue 2, taso 2, liesikiveys. Pohjoisesta. Kuva Esa Hertell

F145123:27 Alue 2, taso 4, kiveyksen keskellä nokimaa-alue. Lännestä. Kuva Esa Hertell

F145123:21 Alue 2, taso 5, kiveys on pienentynyt. Kaivausalueen vieressä alueelta poistetut kivet. Pohjoisesta. Kuva Esa Hertell

8. Karttaluettelo

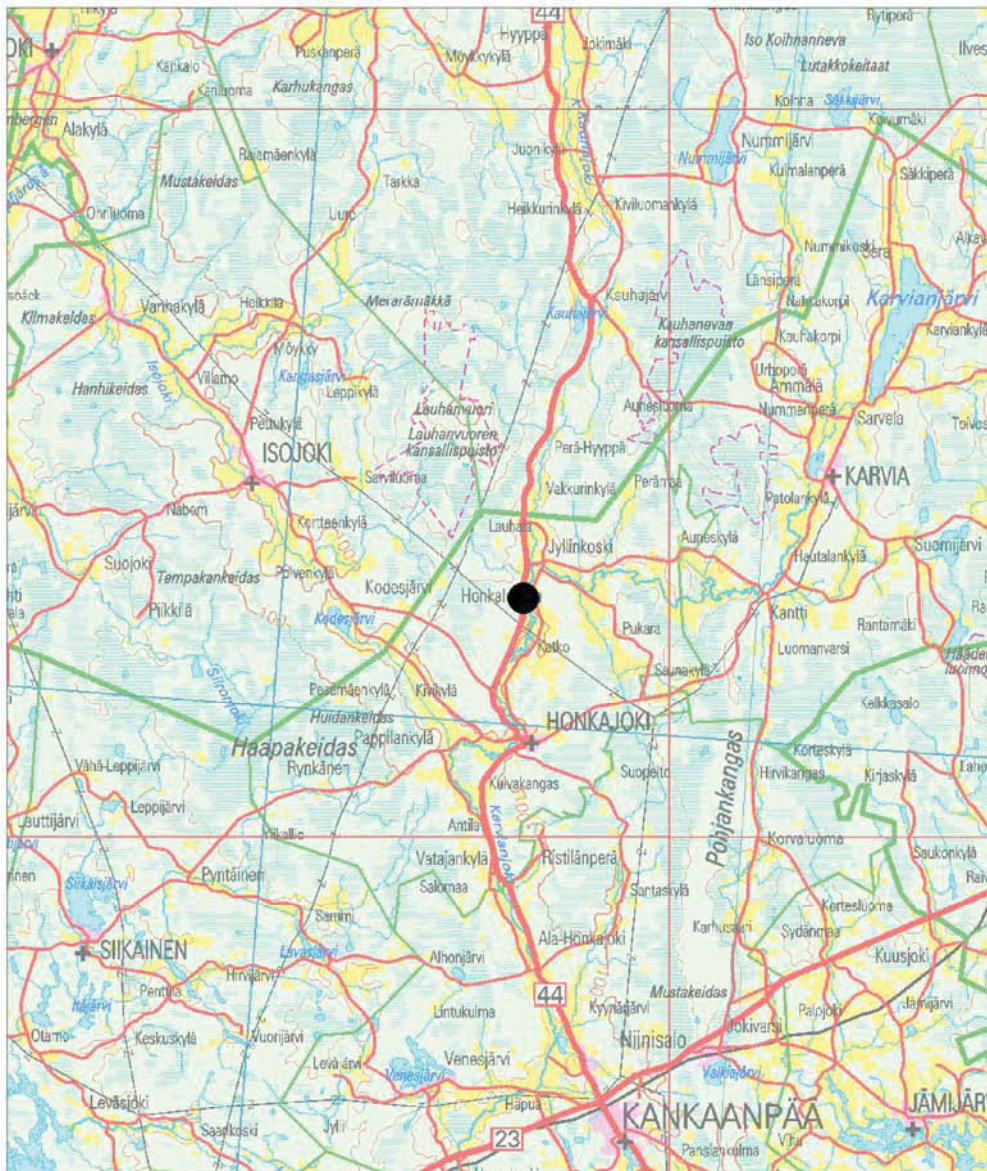
- s. 20 Lähestymiskartta
- s. 21 Peruskarttaote, Hietela-Hietarannan asuinpaikkavyöhyke mk 1:20000
- s. 22 Peruskarttaote, vuoden 2007 tutkimusalue, mk 1:10000
- s. 23 Yleiskartta, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:1000, piirtänyt M. Suha
- s. 24 Pintapoiminta-alue, levintäkartta
- s. 25 Alue 1, levintäkartta: kvartsit, pohjakarttana kivikartta
- s. 26 Alue 1, levintäkartta, palanut luu, pohjakarttana kivikartta
- s. 27 Alue 1, levintäkartta, kivilaji-iskokset, pohjakarttana kivikartta
- s. 28 Alue 1, tasokartta, taso 0, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 29 Alue 1, tasokartta, taso 1, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 30 Alue 1, tasokartta, taso 2, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 31 Alue 1, tasokartta, taso 3, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 32 Alue 1, tasokartta, taso 4, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 33 Alue 1, tasokartta, taso 5, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 34 Alue 1, tasokartta, taso 6, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 35 Alue 1, pinta- ja pohjavaaituskartta, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 36 Alue 1, yhdistelmäkartta, kivikartta, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 37 Alue 1, profiilikartta, Y=729, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 38 Alue 1, profiilikartta, Y=727, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 39 Alue 2, tasokartta, taso 0, mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 40 Alue 2, tasokartta, taso 1, mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 41 Alue 2, tasokartta, taso 2, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 42 Alue 2, tasokartta, taso 3, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 43 Alue 2, tasokartta, taso 4, pienennös, alkuperäinen A3 mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 44 Alue 2, tasokartta, taso 5, mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 45 Alue 2, tasokartta, taso 6, mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 46 Alue 2, tasokartta, taso 7, mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 47 Alue 2, tasokartta, pinta- ja pohjavaaituskartta, mk 1:25, piirtänyt M. Suha
- s. 48 Alue 2, yhdistelmäkartta, kivikartta, mk 1:25, piirtänyt M. Suha

Honkajoki Hietala-Hietaranta
Esa Hertell 2007
Lähestymiskartta

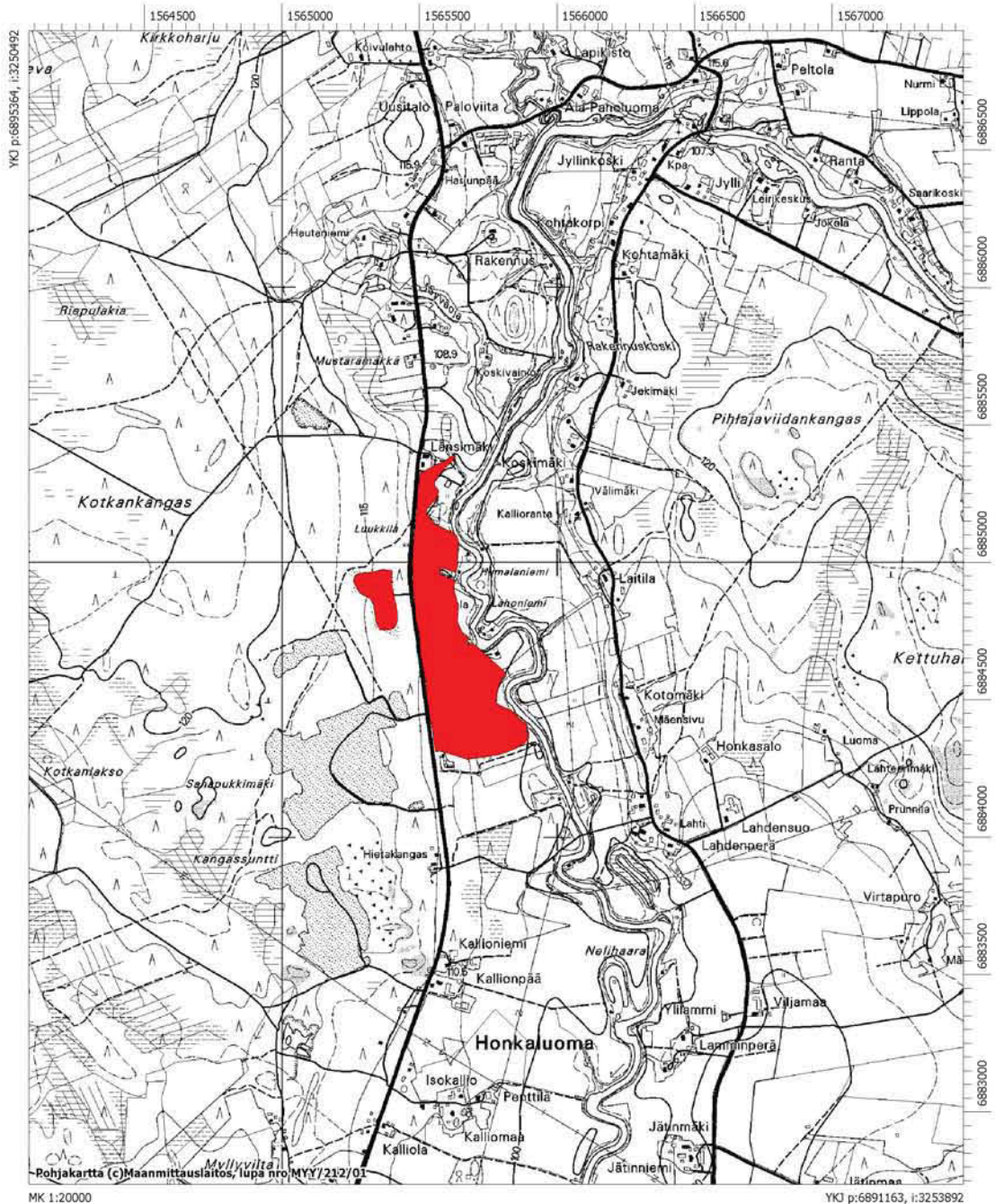
Asuinpaikka-alue ympyrän kohdalla

0 5 10

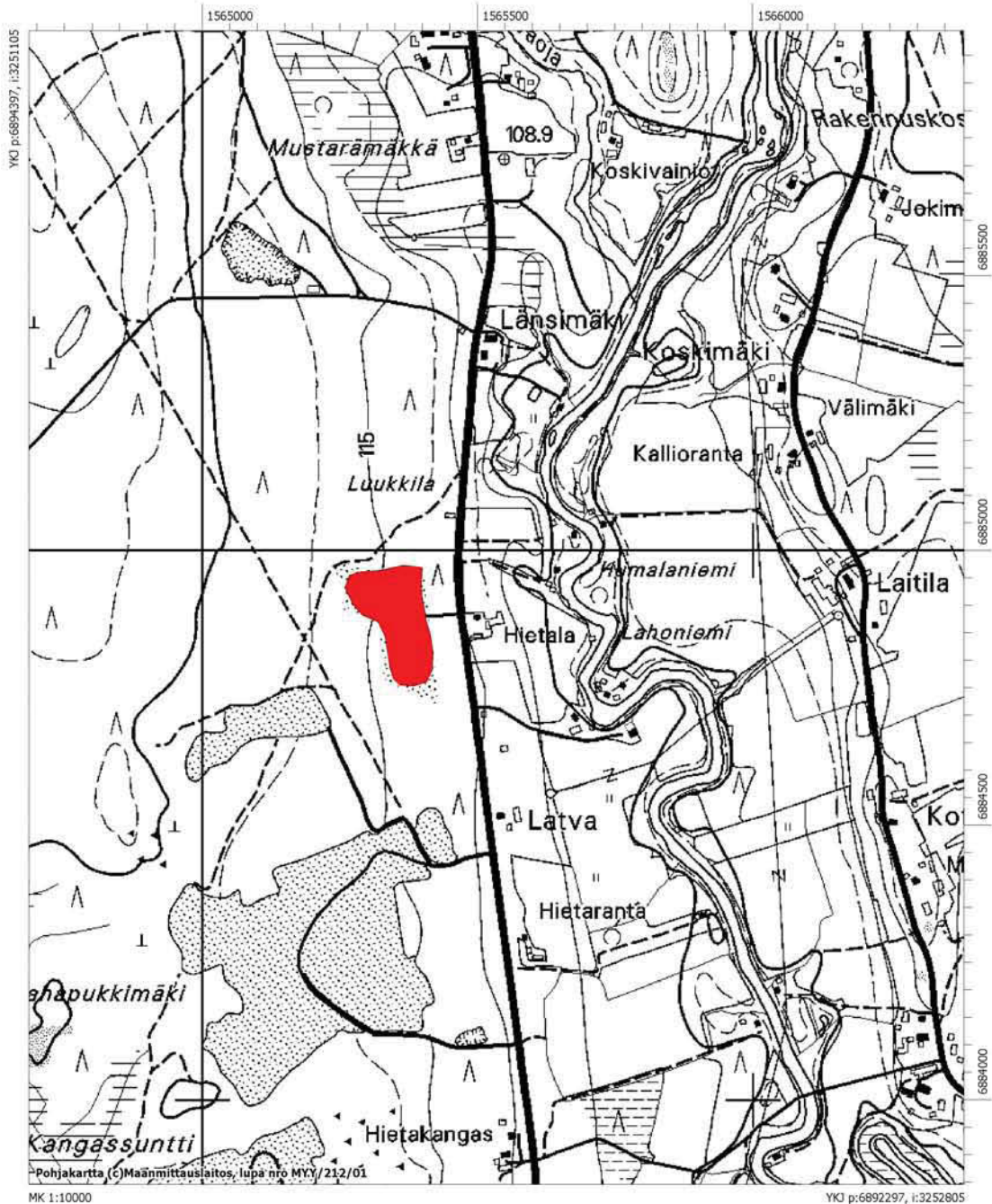
kilometriä

Honkajoki Hietala-Hietaranta
Esa Hertell 2007
Peruskarttaote
mk 1:20000

Honkajoki Hietala-Hietaranta
Esa Hertell 2007
Peruskarttaote
MK 1:10000
Vuoden 2007 tutkimusalue merkitty

HONKAJOKI HIETARANTA
Esa Hertell 2007

Yleiskartta
1:1000

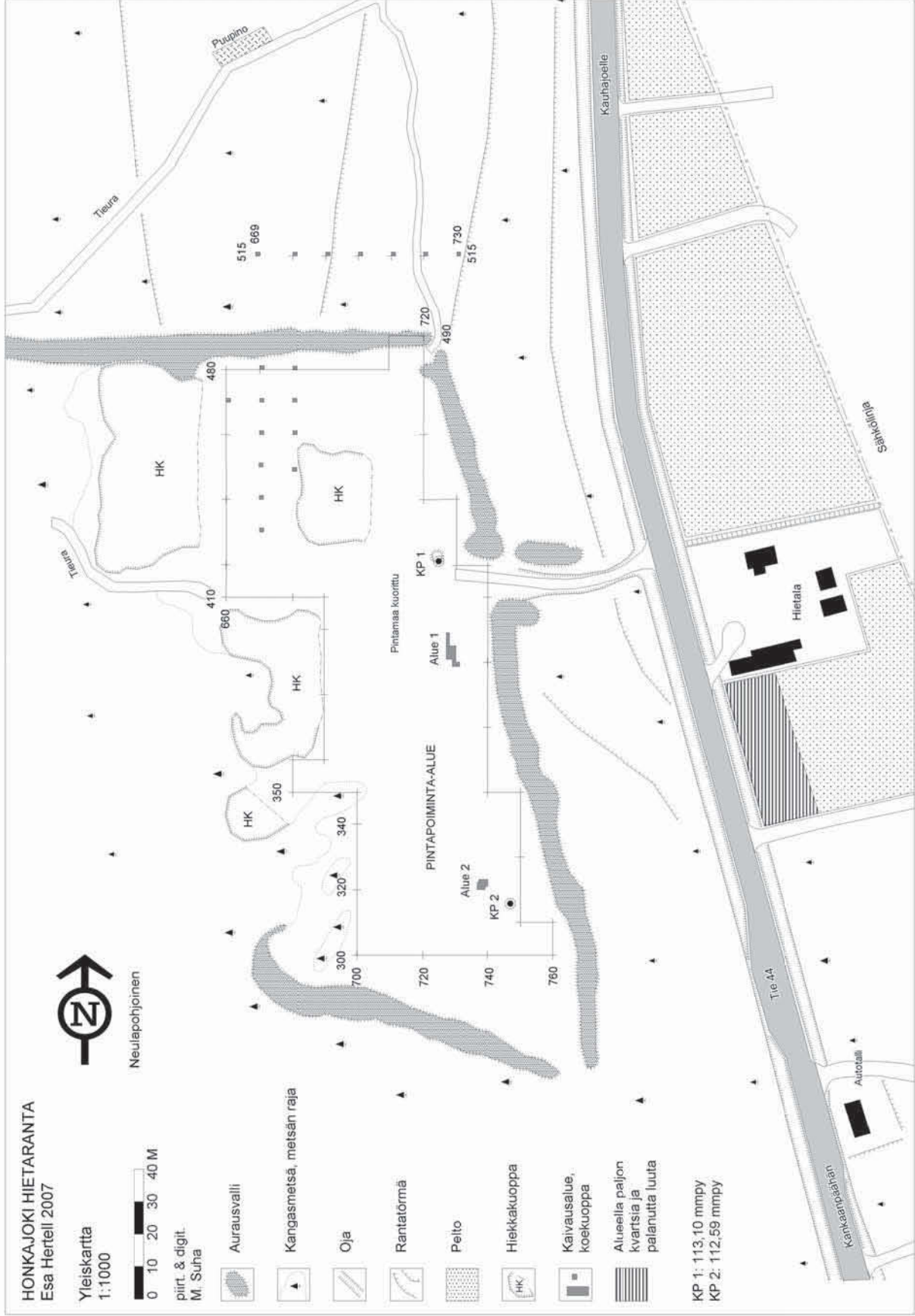

piirt. & digit.
M. Suha

- Aurausvalli
- Kangasmetsä, metsän raja
- Oja
- Rantatörmä
- Pelto
- Hiekkakuoppa
- Kaivausalue, koekuoppa
- Alueilla paljon kvartseja ja palanutta luuta

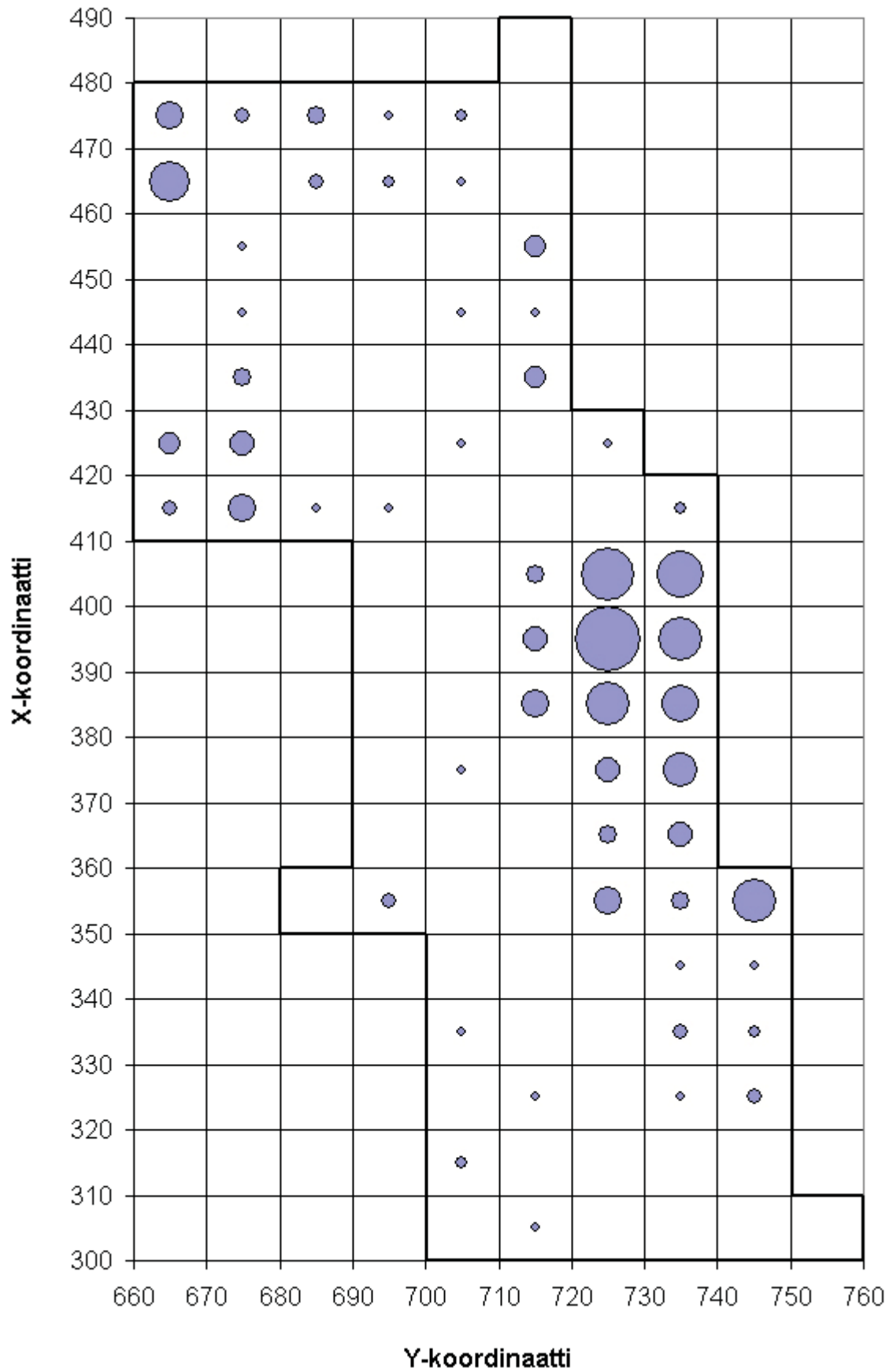

Neulapohjoinen

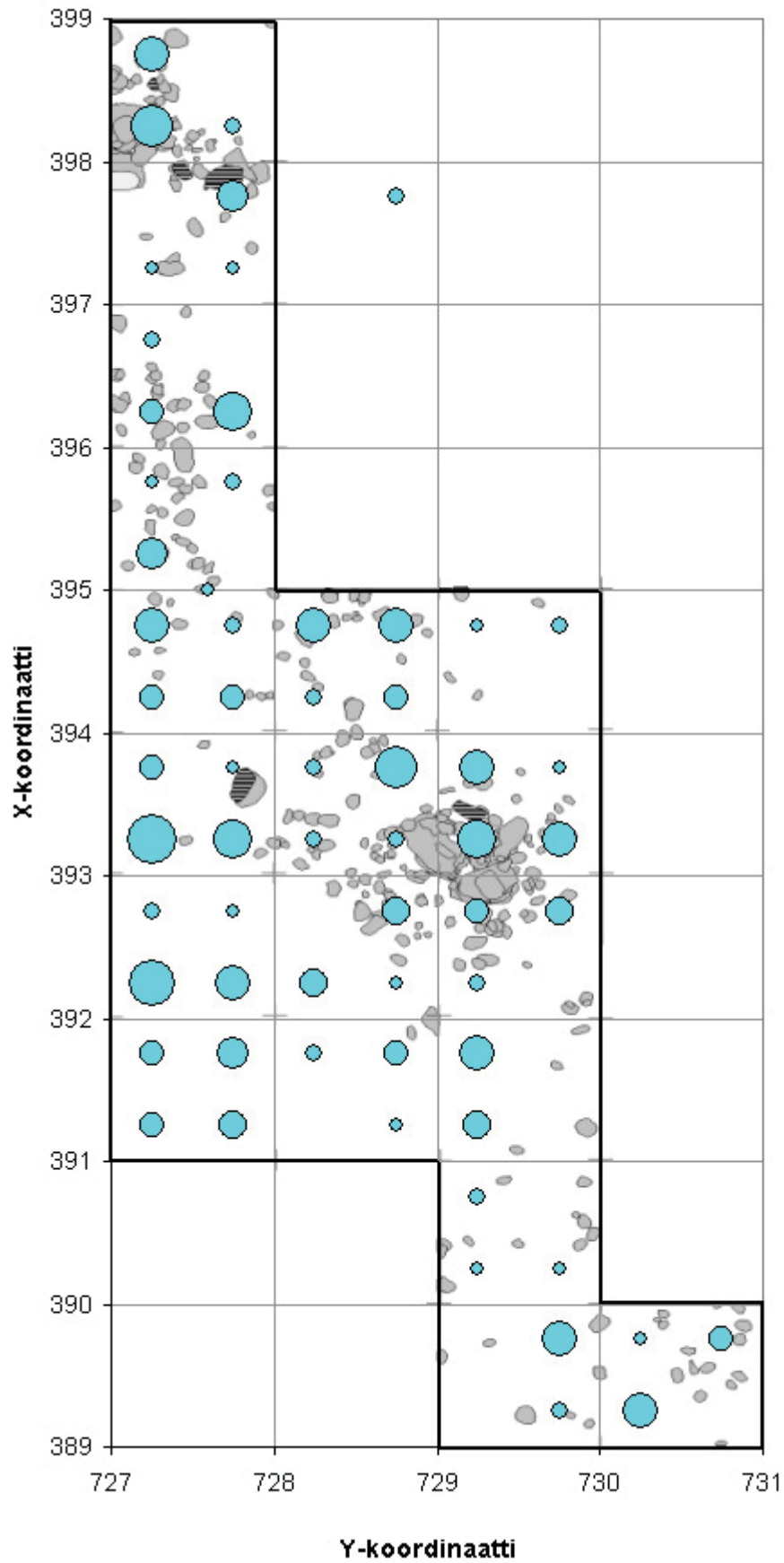

KP 1: 113,10 mmpy
KP 2: 112,59 mmpy

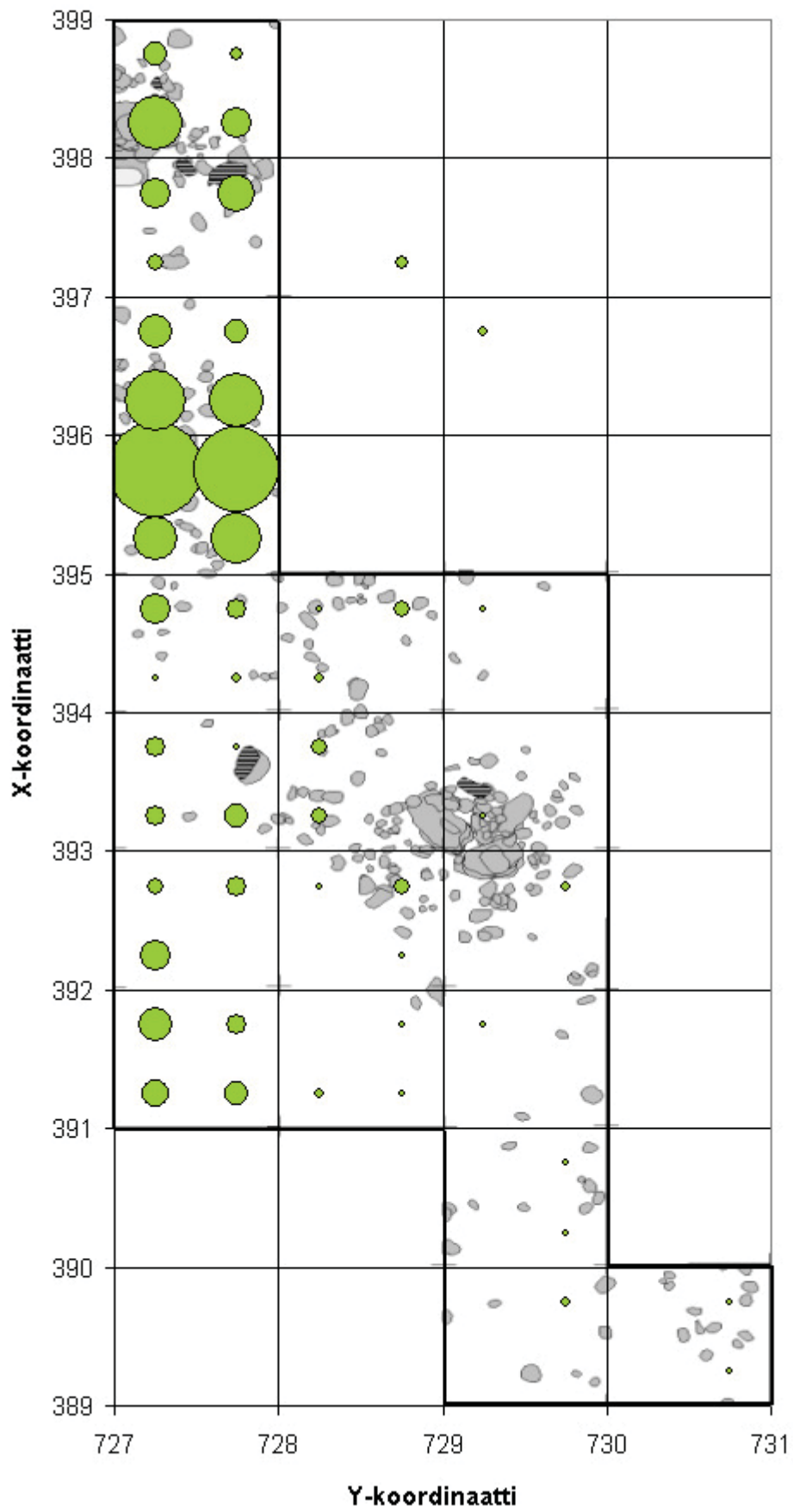
Pintapoisinta-alue - levintäkartta

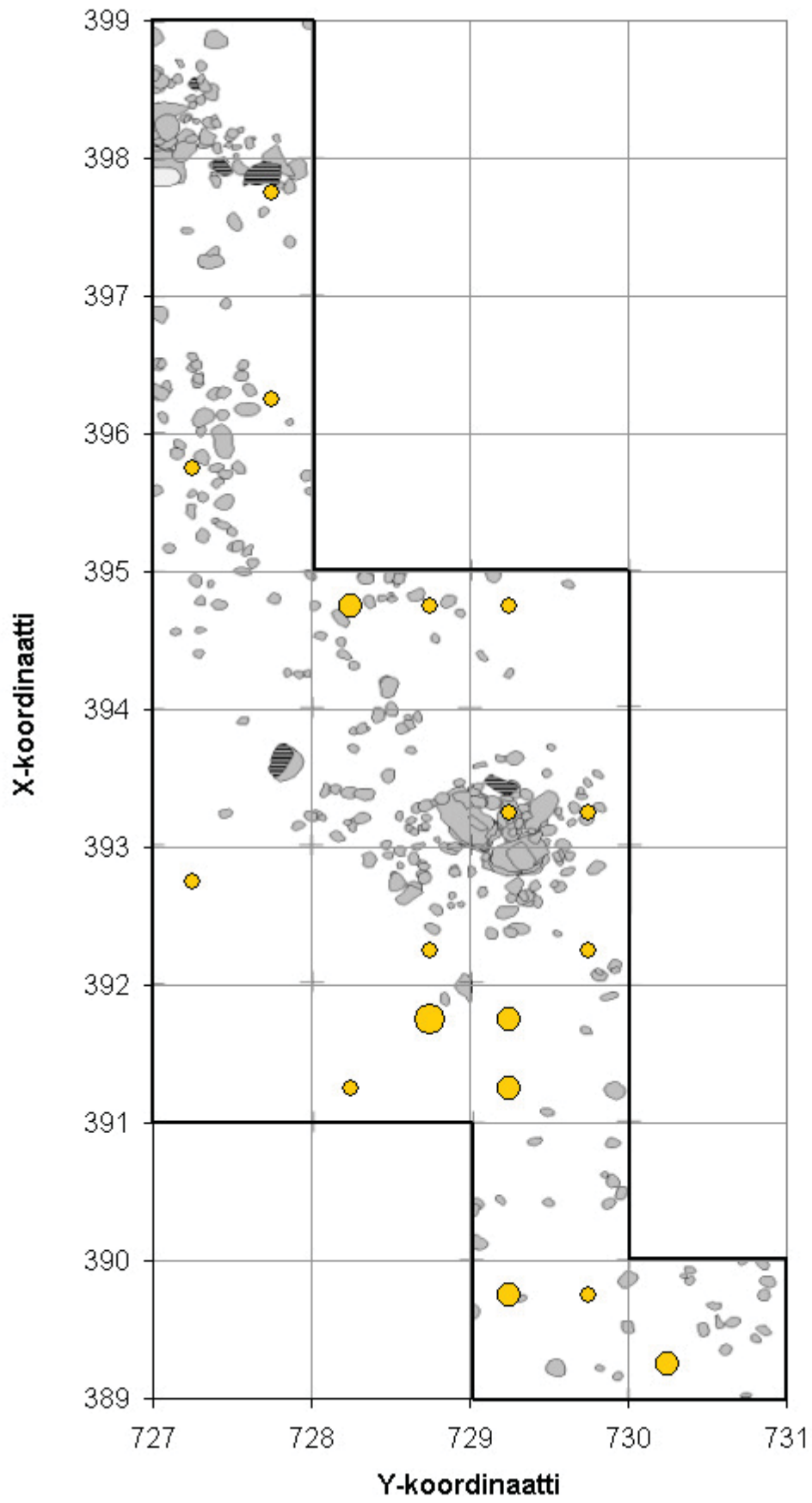
Alue 1- levintäkartta, kvartsit

Alue 1 - levintäkarta, palanut luu

Alue 1 Levintäkartta kivilaji-iskokset

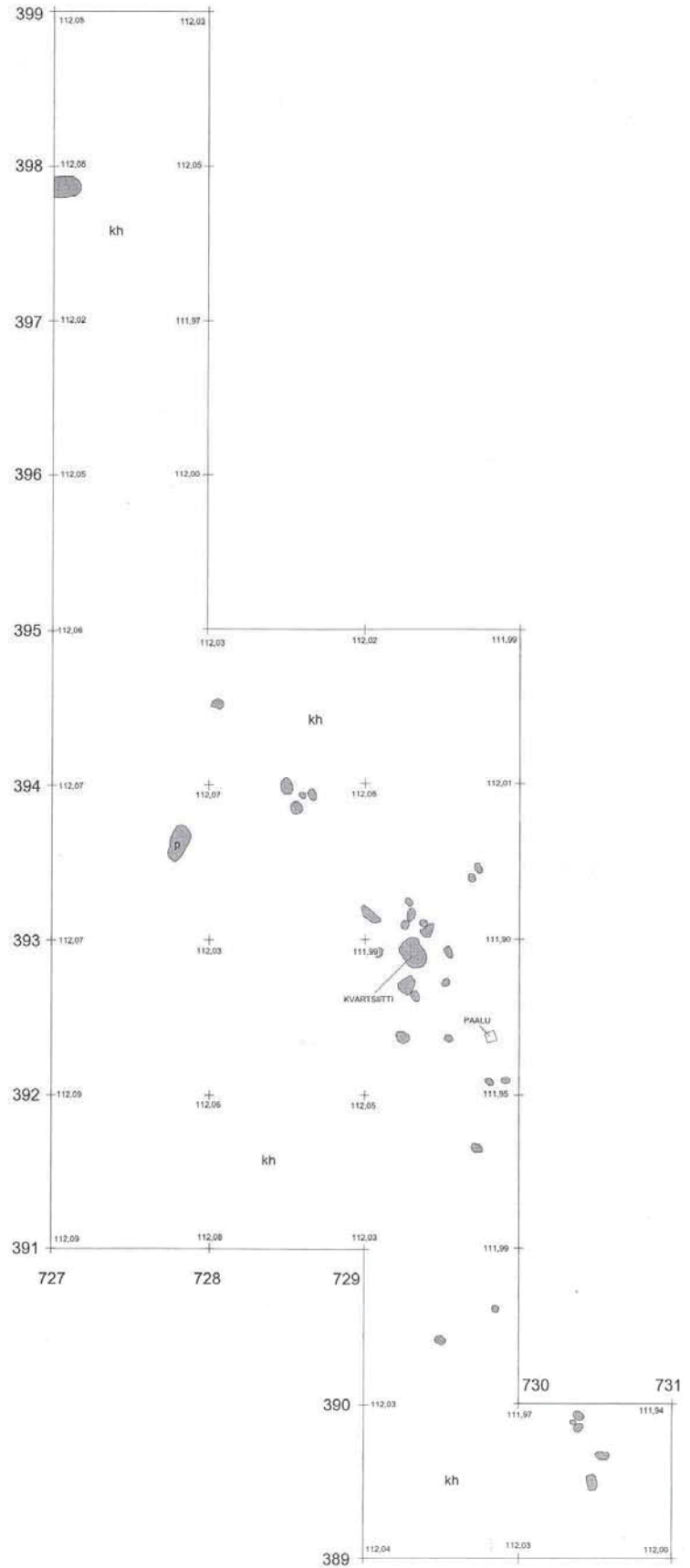
Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Taso 0
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

- kh Kellertävä hiekka
- Kivi
- Palanut kivi

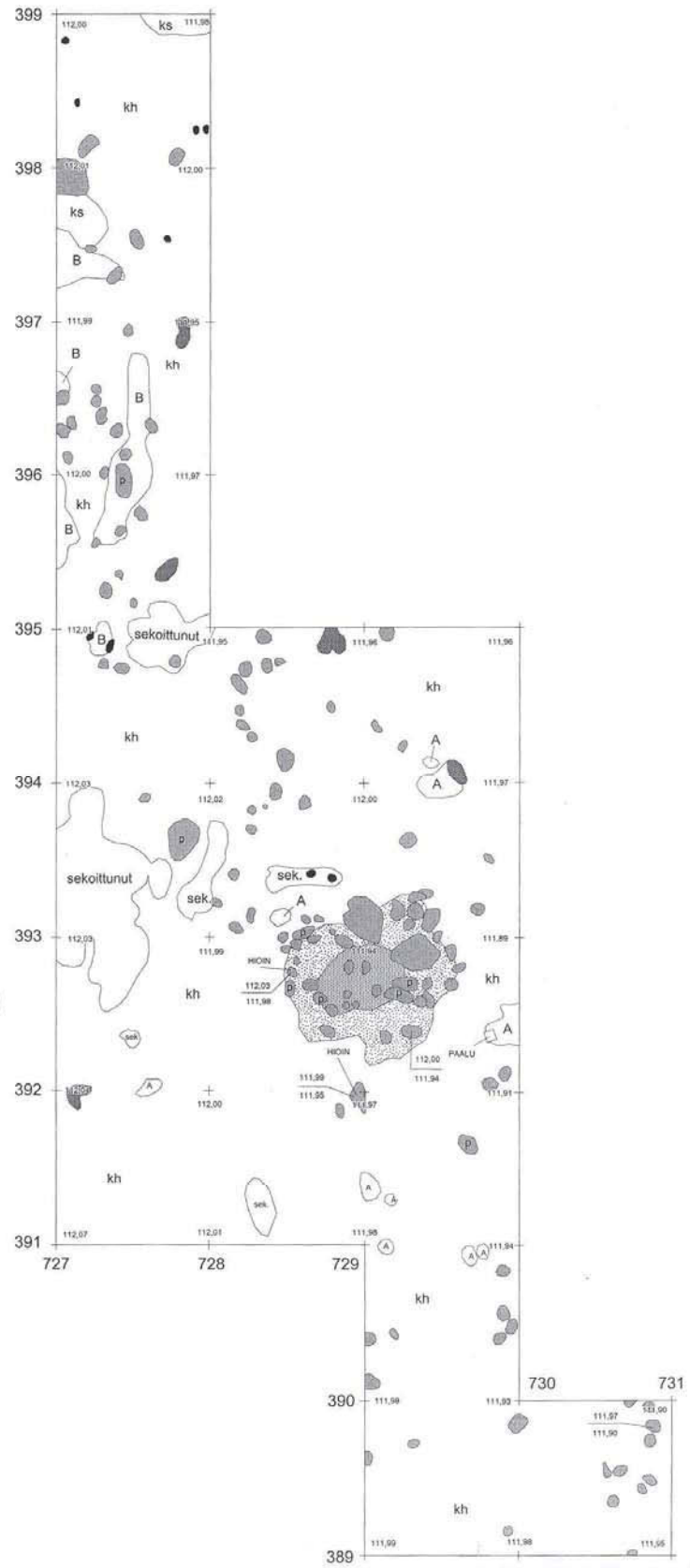
Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Taso 1
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

- Kellertävä hiekka
- Kellertävä sora
- Vaalean punertava, palanut hiekka
- Punertavanruskea likamaa
- Kivi
- Palanut kivi
- Harmaa, noensekainen läikkä (juuri?)
- Musta läikkä

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

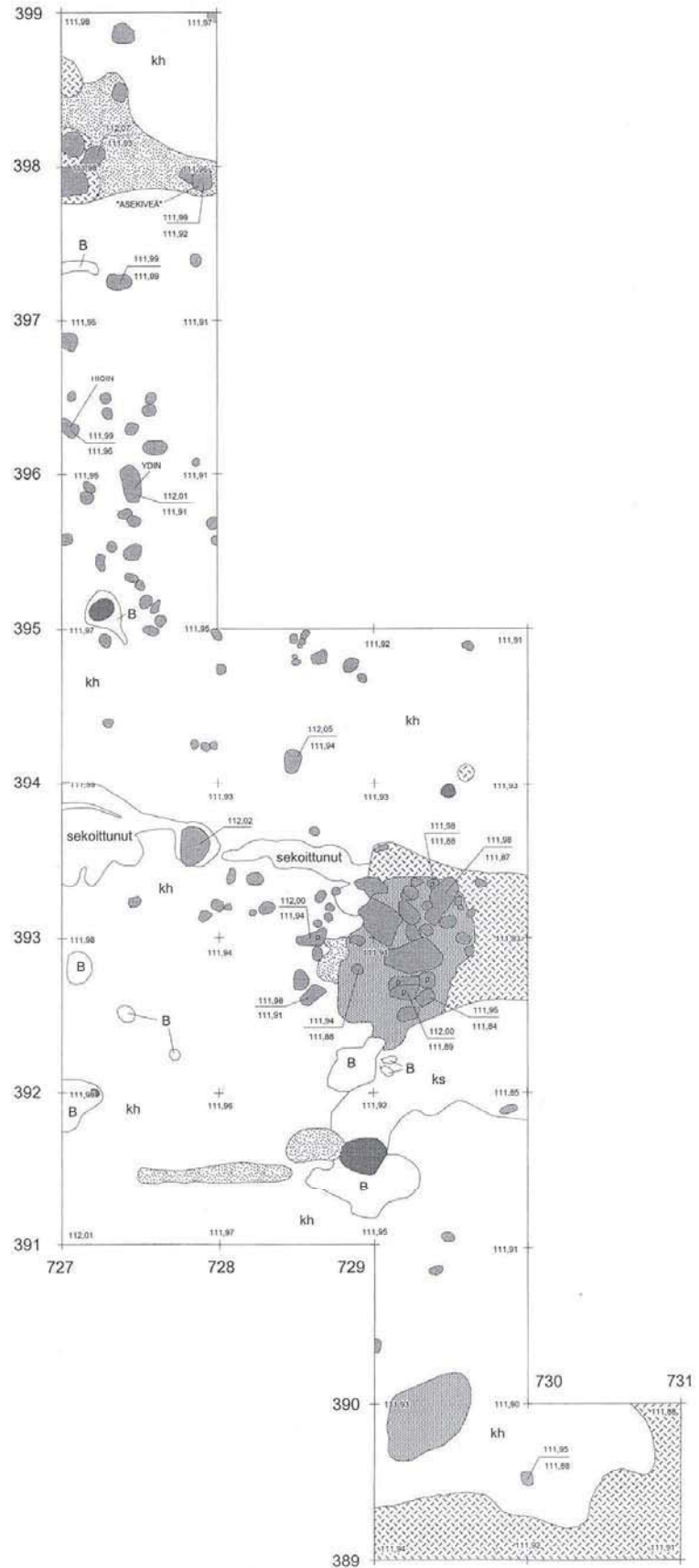
Alue 1
Taso 2
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

- kh Kellertävä hiekka
- ks Kellertävä sora
- Punertavanruskea likamaa
- Vaalean punertava, palanut hiekka
- Ruskea likamaa
- Kivi
- Palanut kivi
- Harmaa, noensekainen läikkä (juuri?)

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

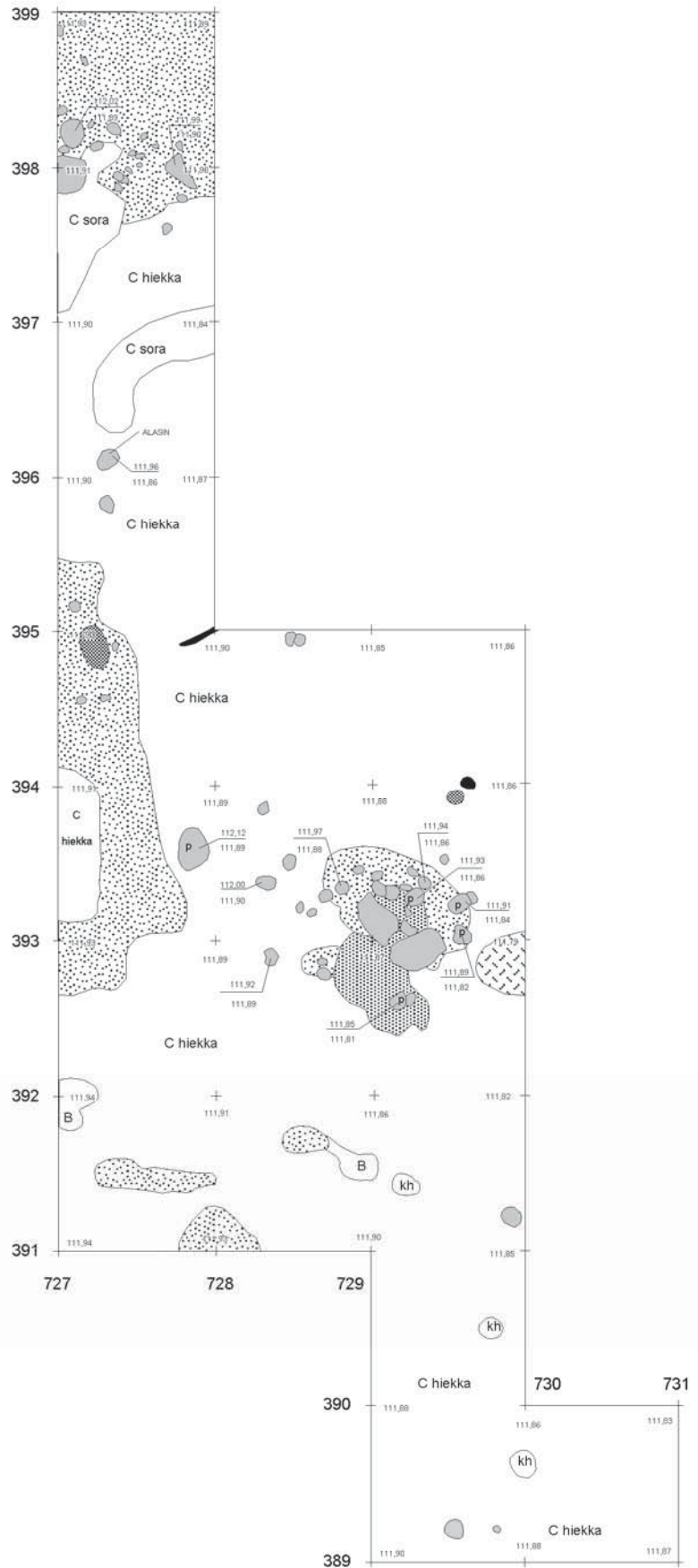
Alue 1
Taso 3
1: 25

Neulapohjoinen

Piirt. & digit.
M. Suha

- Kellertävä hiekka
- Punertavanruskea liikamaa
- Vaalean punertava, palanut hiekka
- Ruskea liikamaa
- Kivi
- Palanut kivi
- Harmaa, noensekainen läikkä
- Musta läikkä (juuri?)

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Taso 4
1: 25

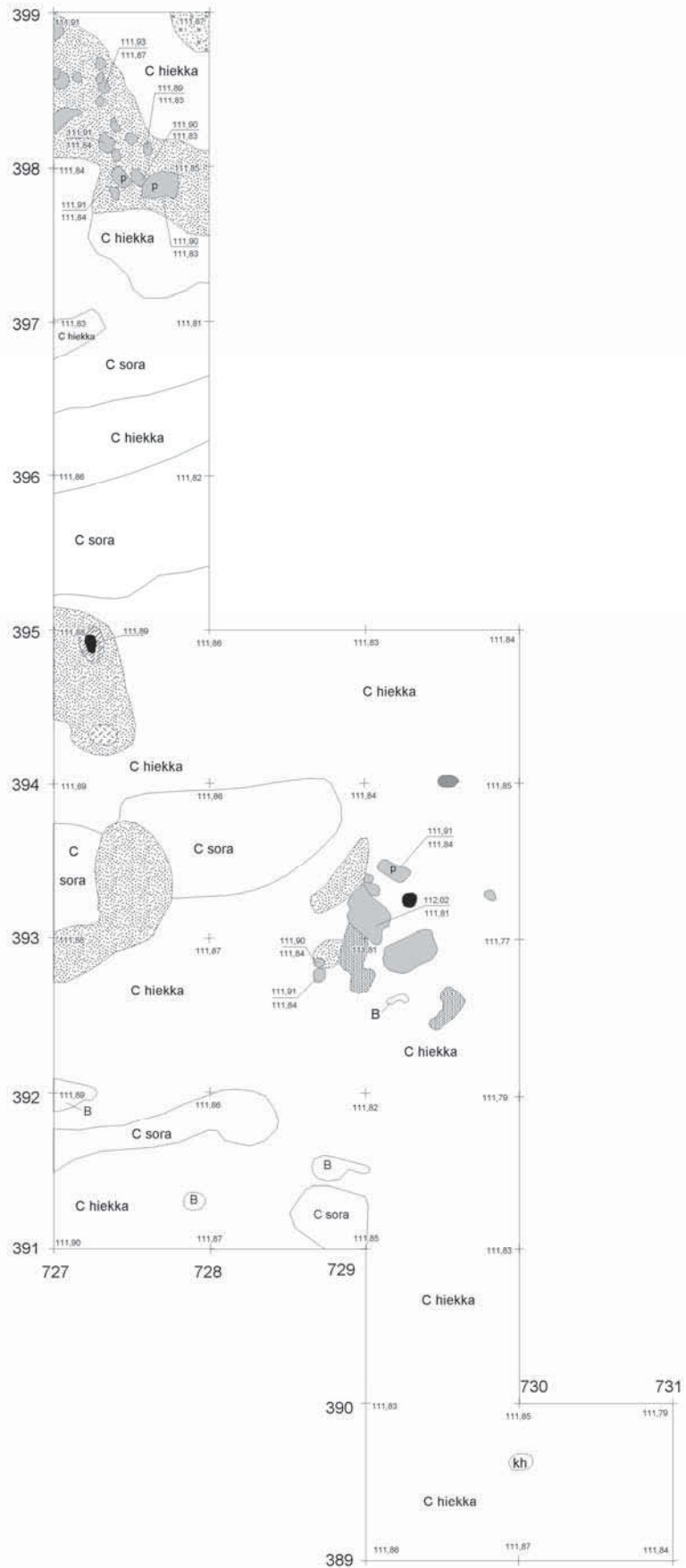

Neulapohjoinen

Piirt. & digit.
M. Suha

- Kellertävä hiekka
- Ruskea liikkamaa
- Vaaleanpunertava, palanut hiekka
- Punertavanruskea liikkamaa
- Punertavanruskea liikkamaa, hiililäntejä
- Kivi
- Palanut kivi
- Harmaa, noensekainen läikkä (juuri?)
- Oranssinruskea hiekka
- Musta läikkä

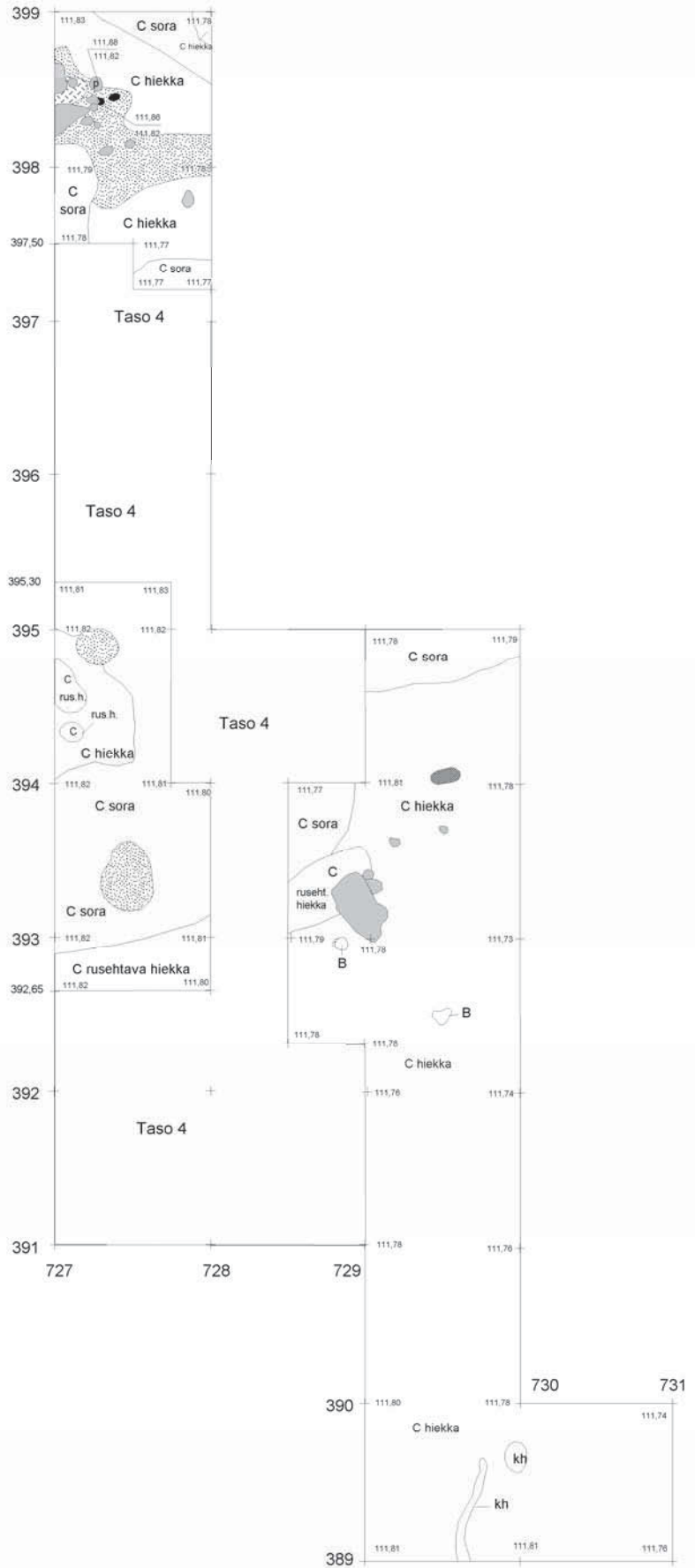
Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Taso 5
1: 25

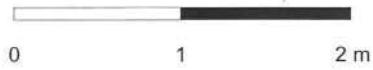
Piirt. & digit.
M. Suha

- kh Kellertävä hiekka
- Punertavanruskea likamaa
- Ruskea likamaa
- Kivi
- Palanut kivi
- Harmaa läikkä (kanto)

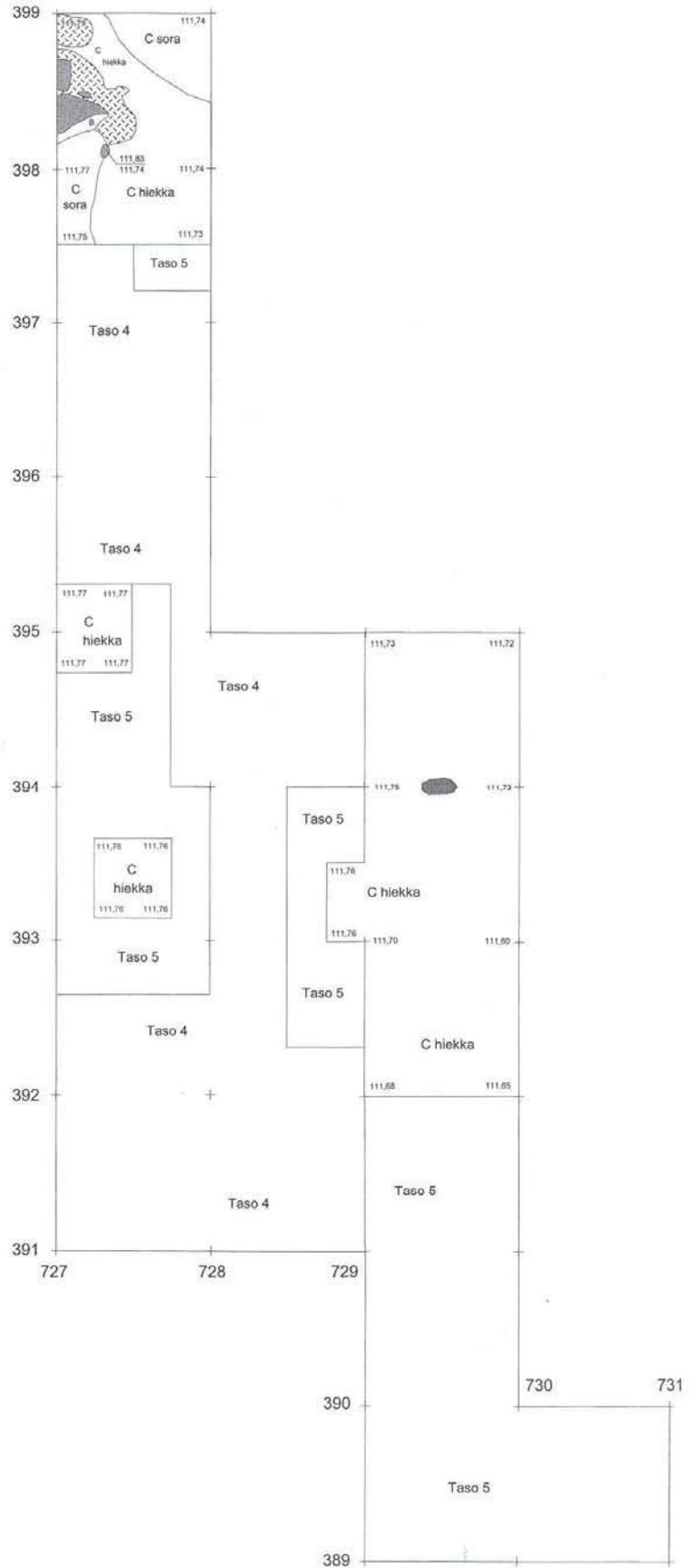
Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Taso 6
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

- Ruskea liikamaa
- Kivi
- Harmaa, noensekainen läikkä (juuri)

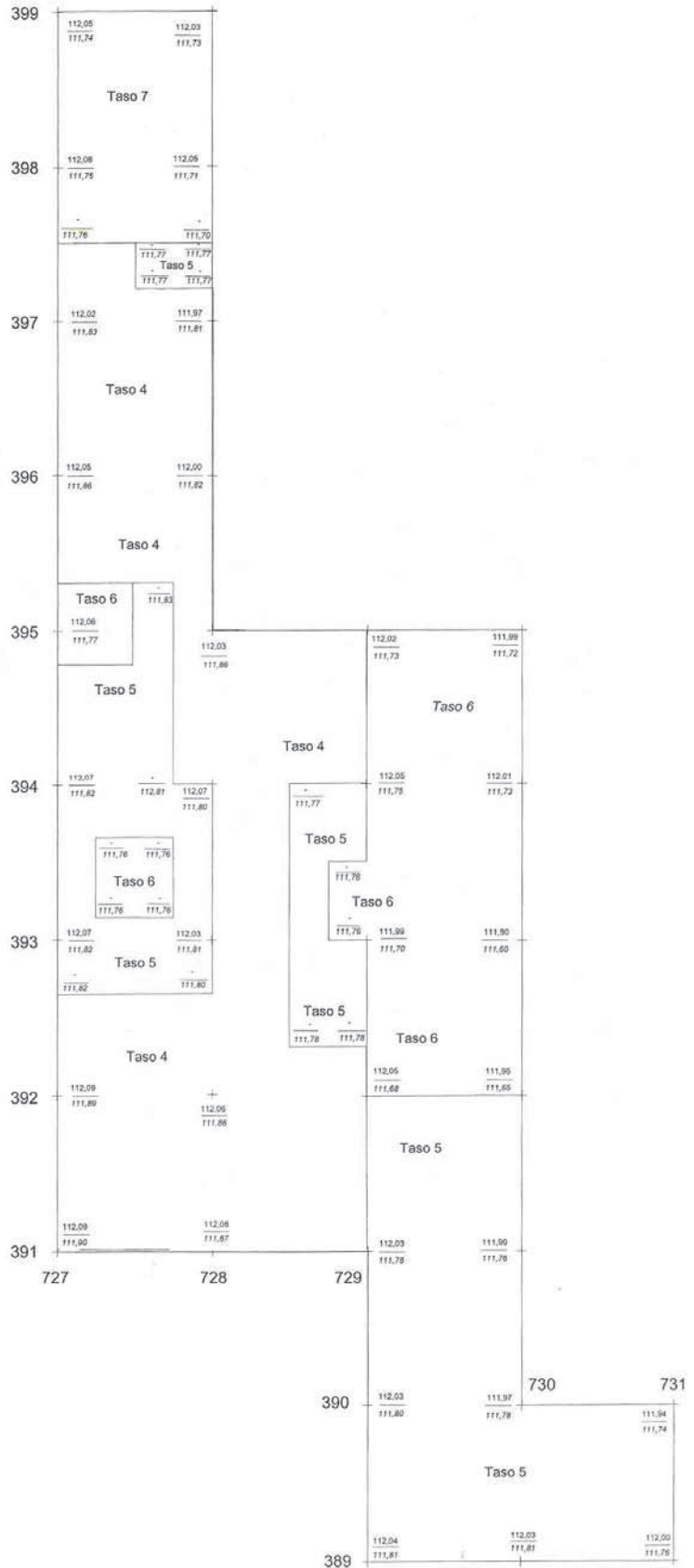
Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Pinta- ja pohjavaaitukset
1: 25

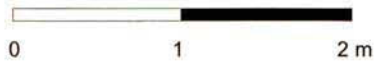
Piirt. & digit.
M. Suha

$\frac{112,00}{111,10}$ Pintavaaitus
 $\frac{111,10}{111,10}$ Pohjavaaitus

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Kivet, tasot 0-7
1: 25

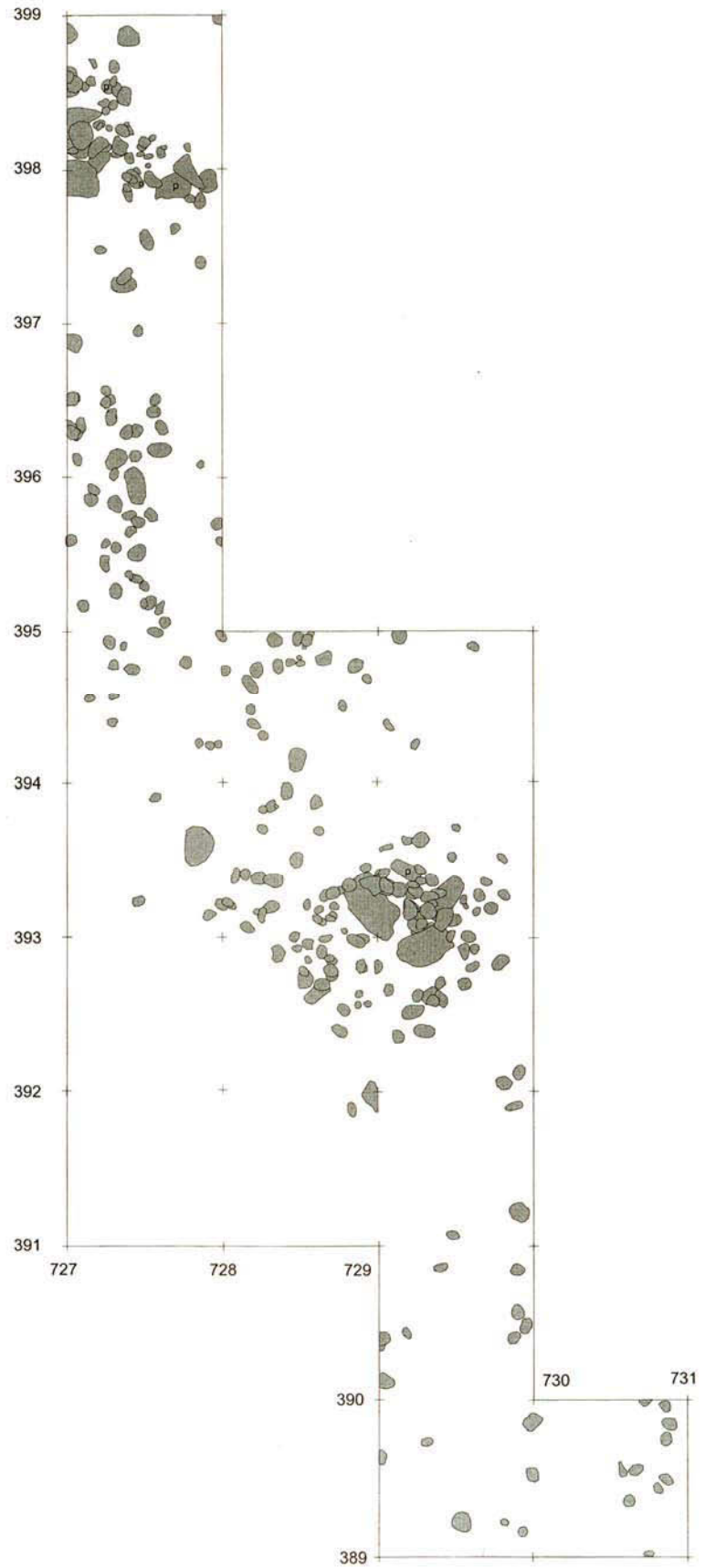
Piirt. & digit.
M. Suha

Kivi

Palanut kivi

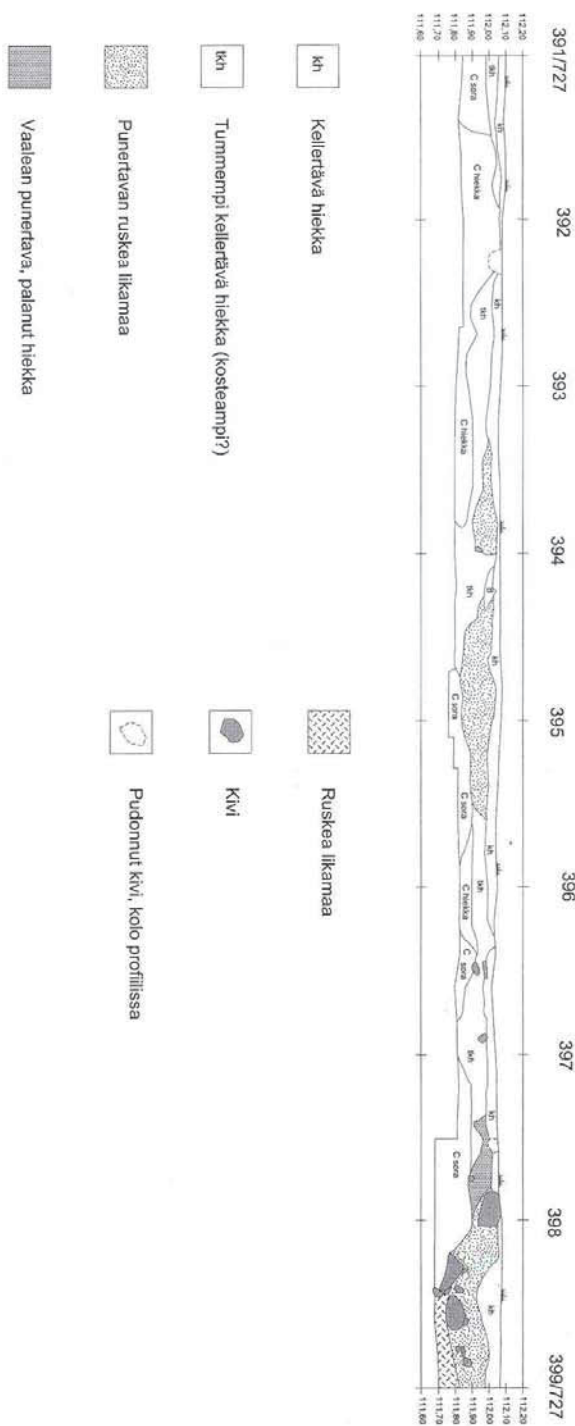

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Länsiprofiili, Y: 727
1:25

Piirt. & digitt.
M. Suha

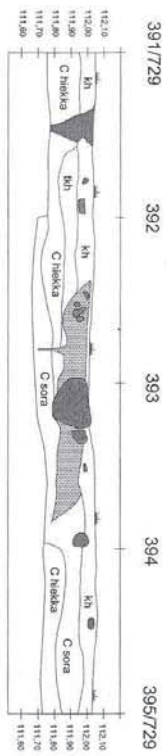
Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 1
Profilin Y: 729
1:25

Piirt. & digit.
M. Suha

- Kellertävä hiekka
- Tummempi kellertävä hiekka
- Vaaleanpunainen, palanut hiekka
- Kivi
- Harmaa, noensekainen liikka (juuri?)

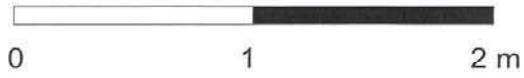

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 2
Taso 0
1: 25

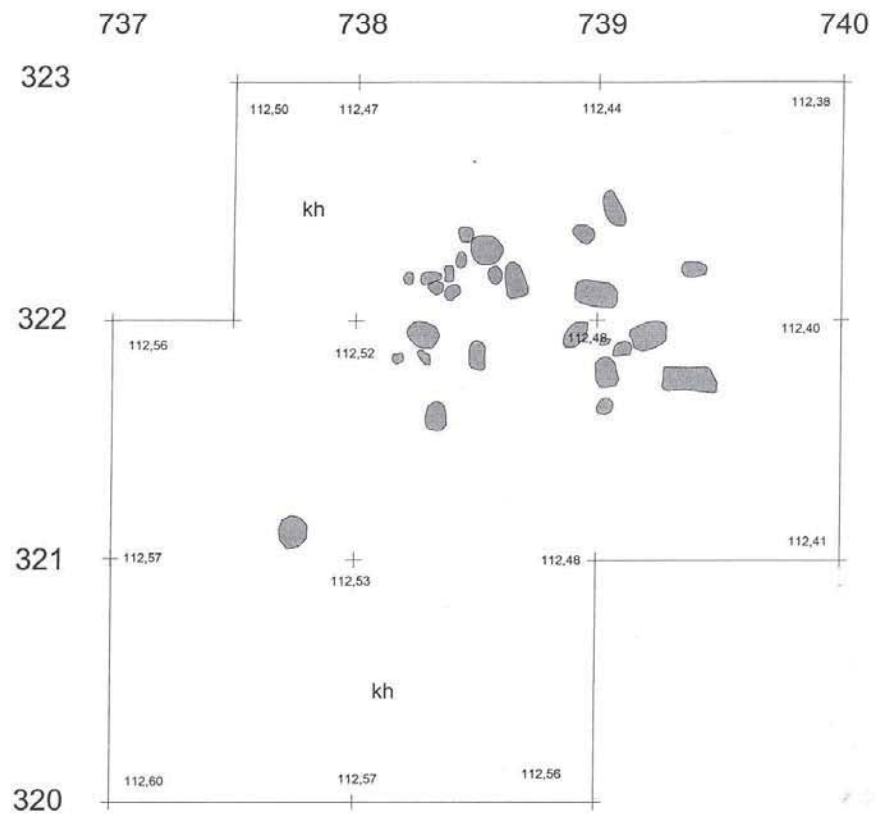
Neulapohjoinen

Piirt. & digit.
M. Suha

kh Kellertävä hiekka

Kivi

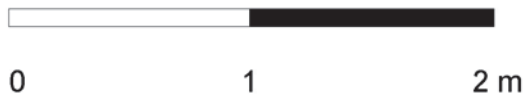

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

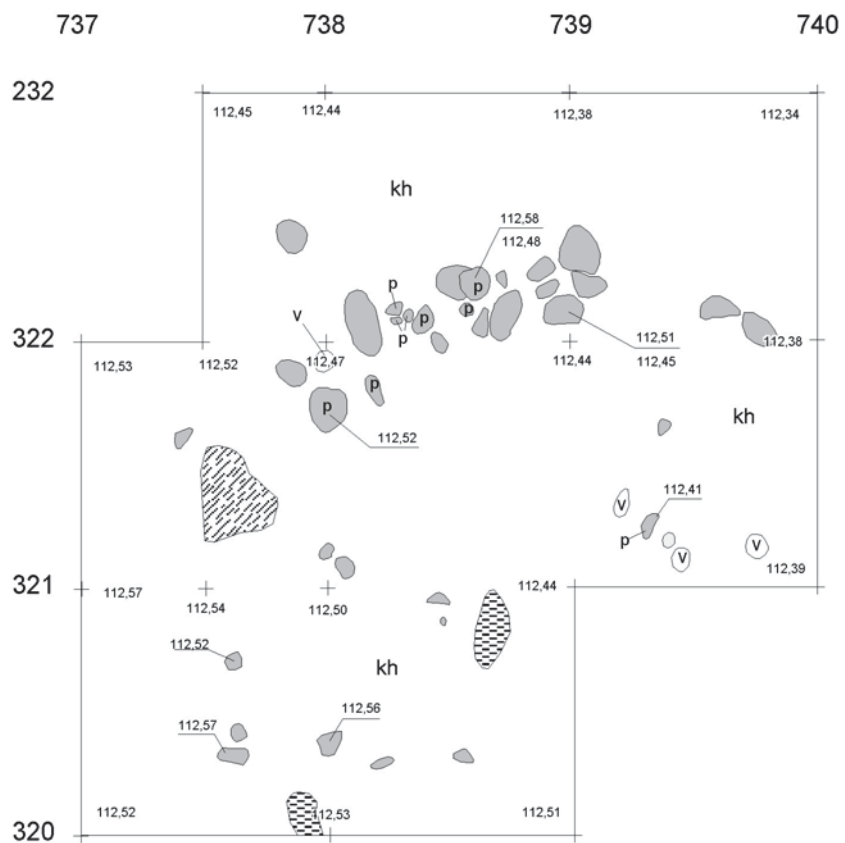
Alue 2
Taso 1
1: 25

- kh Kellertävä hiekka
- v Vaaleampi kellertävä hiekka
- Ruskea likamaa
- Turve/juuri
- Kivi
- p Palanut kivi

Piirt. & digit.
M. Suha

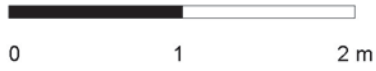

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 2
Taso 3
1:25

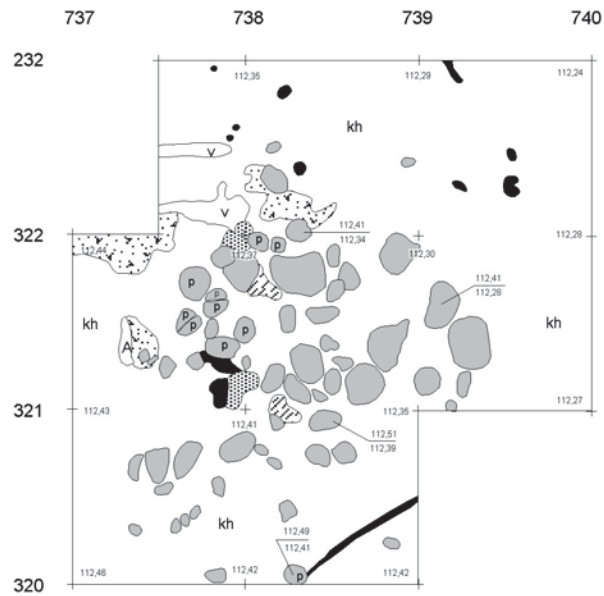

Neulapohjoinen

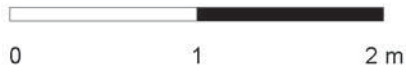
Piirt. & digit.
M. Suha

- kh Kellertävä hiekka
- v Vaalean kellertävä hiekka
- Vaalean punertava, palanut hiekka
- Ruskea likamaa
- Tummemman ruskea likamaa, nokiläikkää
- K Kivi
- P Palanut kivi
- Tumma läikkä, juuri

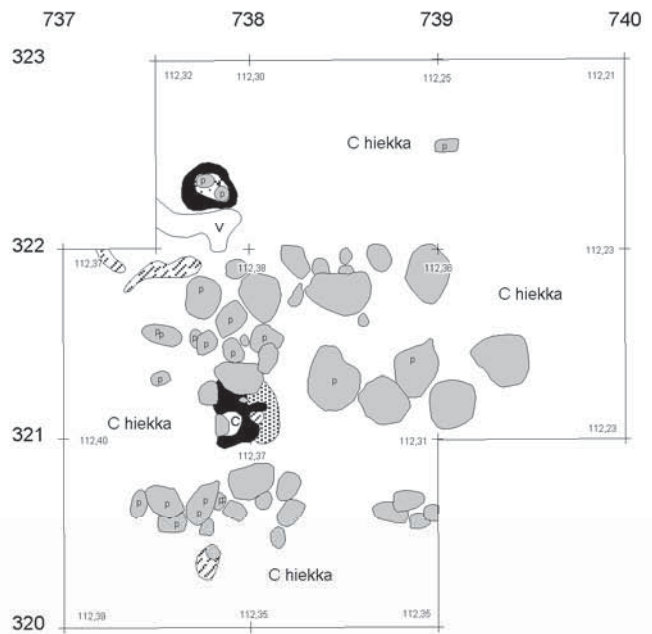
Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 2
Taso 4
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

- Vaalean kellertävä hiekka
- Vaalean punertava, palanut hiekka
- Ruskea likamaa
- Tumma ruskea likamaa, nokiläikkä
- Musta, nokinen läikkä
- Kivi
- Palanut kivi

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

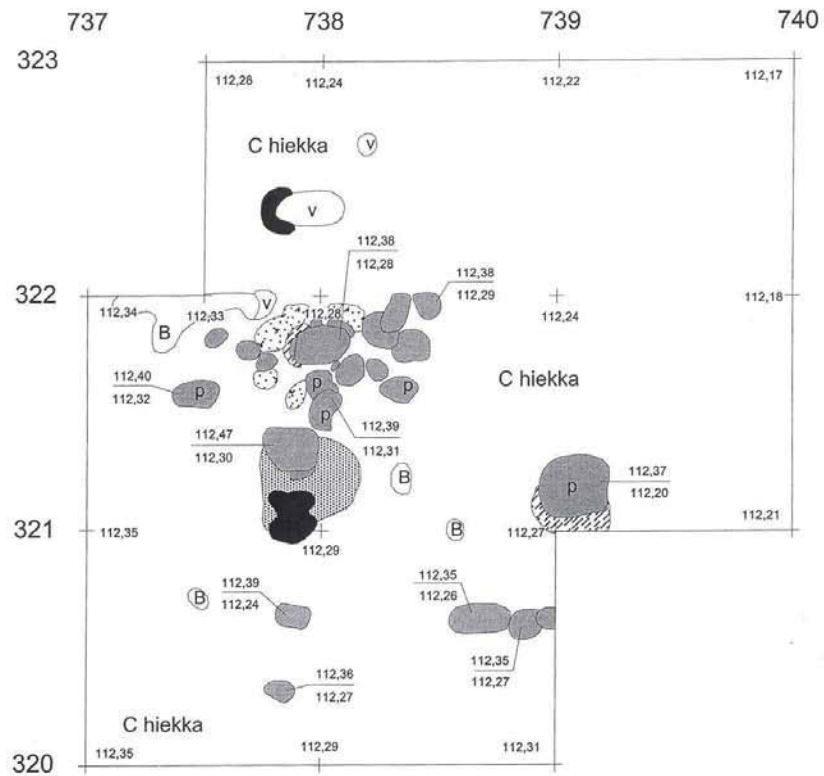

Alue 2
Taso 5
1: 25

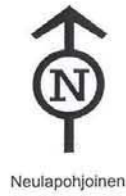

Piirt. & digit.
M. Suha

- Vaalean punertava, palanut hiekka
- Ruskea likamaa
- Tumma ruskea likamaa, nokilänttejä
- Musta nokimaa
- Vaalean kellertävä hiekka
- Kivi
- Palanut kivi

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

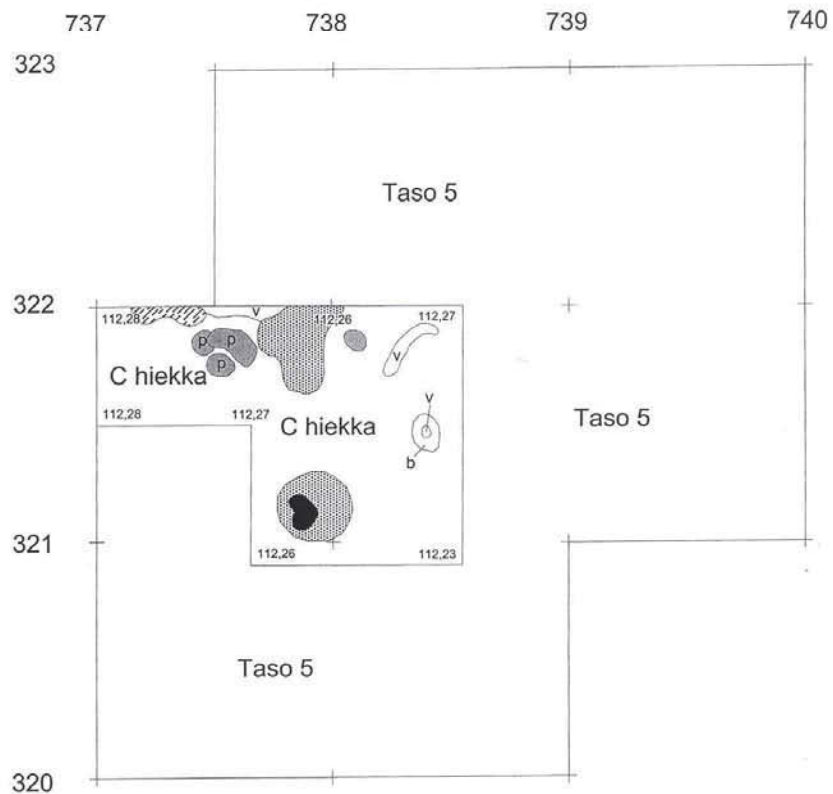

Alue 2
Taso 6
1: 25

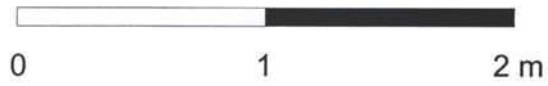
Piirt. & digit.
M. Suha

- Vaalean kellertävä hiekka
- Vaalean punertava, palanut hiekka
- Ruskea likamaa
- Tumman ruskea likamaa, nokiläikkää
- Musta nokinen läikkä
- Kivi
- Palanut kivi

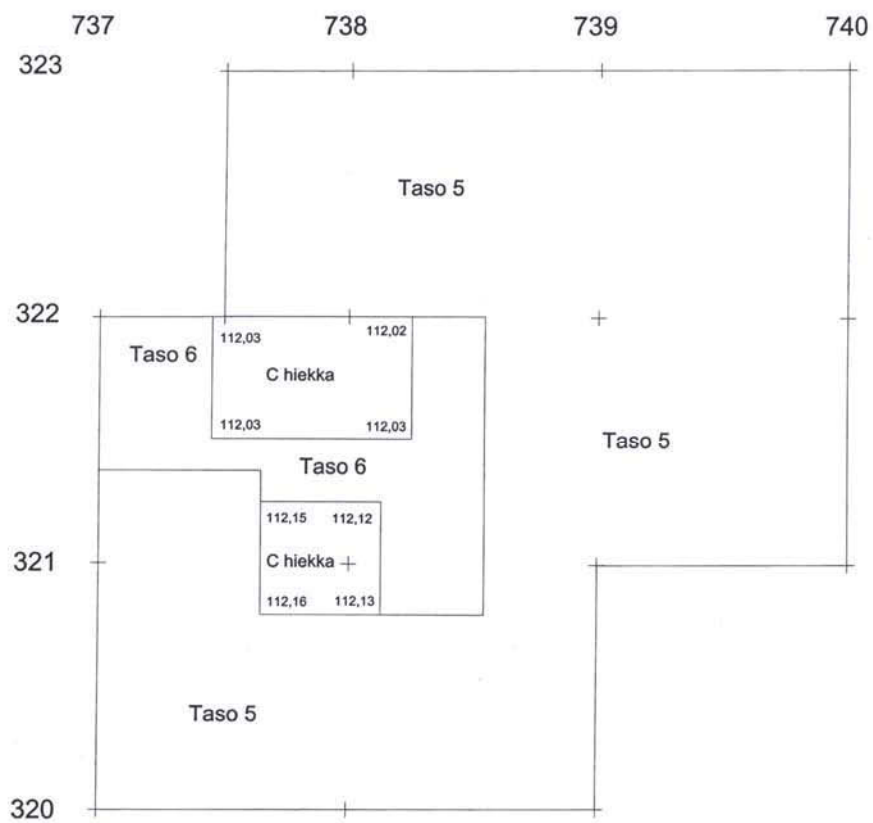

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 2
Taso 7
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

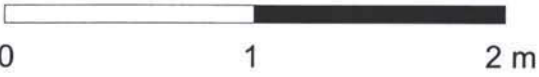

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

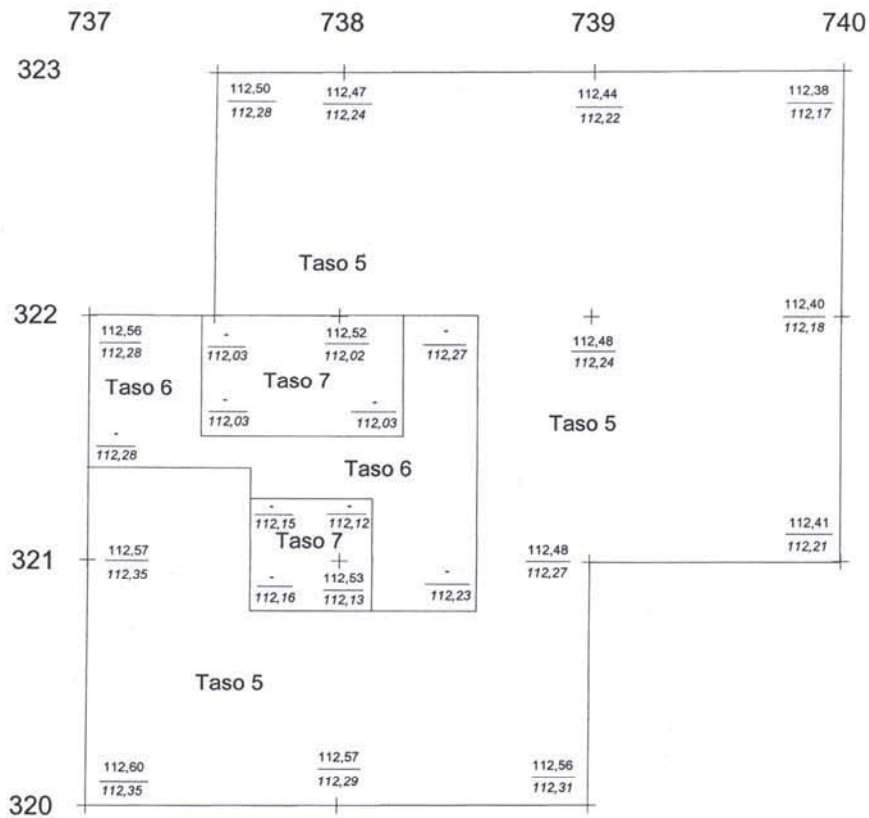
Neulapohjoinen

Alue 2
Pinta- ja pohjavaaitukset
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

$\frac{112,50}{111,99}$ Pintaluku
Pohjaluku

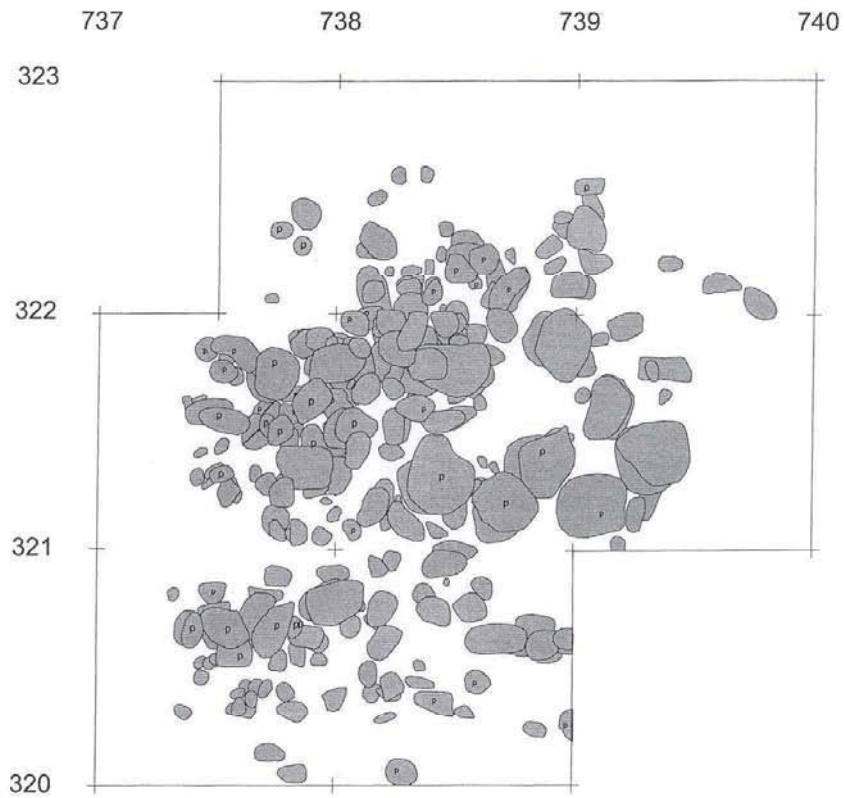

Honkajoki Hietaranta
E. Hertell 2007

Alue 2
Kivet, tasot 0-6
1: 25

Piirt. & digit.
M. Suha

Liite 1

HONKAJOKI HIETARANTA KM 37114

Esa Hertell 2007

Luuanalyysi 7.12.2007 Katariina Nurminen

Hietarannan vuoden 2007 luuaineisto oli pienehkö ja vaihtelevasti säilynyt. Syvemmissä maakerroksissa sekä koekuopissa olleet luut olivat pääosin hyvin säilyneitä kun taas lähempänä pintaa olleiden maakerrosten luiden säilyvyysaste oli verraten huono ja luut olivat kuluneita. Pintapoiminnassa löytyneet luut olivat kuitenkin suhteellisen selkeitä verrattuna ylemmissä maakerroksissa olleisiin.

Aineistosta tunnistettiin yhteensä **94** luufragmenttia, jotka jakautuivat seuraavasti:

<u>Laji/ suku</u>	<u>Kpl</u>	<u>MNI*</u>
Phocidae (hylkeet)	36	2
cf. Phocidae (vertaa hylkeet)	8	
<i>Canis familiaris</i> (koira)	1	1
<i>Lepus timidus</i> (metsäjänis)	1	1
Mesomammalia carnivora (Canis/Phocidae)		
(keskikokoiset lihansyöjänisäkkäät)	2	
Mesomammalia (keskikokoiset nisäkkäät)	30	
Mammalia (nisäkkäät)	7	
Nisäkkäät yhteensä	85	
<i>Esox lucius</i> (hauki)	6	1
<i>Leuciscus cephalus</i> (turpa)	1	1
Teleostei (luukalat)	2	
Kalat yhteensä	9	

* MNI = Minimum number on individuals (vähimmäisyksilömäärä)

Nisäkkäät

Suurin osa tunnistetuista luista kuului hylkeille. Myös iso osa tasolle Mesomammalia (keskikokoiset nisäkkäät) määritetyistä luista ovat todennäköisimmin hylkeestä. Mukana oli sekä aikuisen että nuoren yksilön luita. Hylkeen luita oli kehon kaikista osista; selkänikamia (vertebra), kylkiluita (costa) ja raajojen osia. Myös nisäkkään kallon (cranium) osia oli aineistossa mukana. Kokonaisia hylkeiden sormi- tai kämmenluita oli kolme kappaletta. Kämmenen, jalkapöydän ja sormien luut olivat pieniä mutta silti jo aikuisesta yksilöstä. Muut hylkeen luut olivat kooltaan selvästi lähempänä Eläinmuseolla olevia luustoja. Pohdittavaksi jää, kuinka paljon palamisen aiheuttama kutistuminen on vaikuttanut raajaluiden pienuuteen ja miksi vain niihin. Aineiston luista ei voi erottaa hyljelajeja, mutta asuinpaikan sijainnin ja ajoituksen huomioon ottaen luut kuulunevat norpalle tai grönlanninhylkeelle.

Aineistossa oli yksi koiran leukaluun kappale ja yksi jäniksen jalkapöydän luun pää. Kahdessa pienessä luufragmentissa oli nähtävissä hampaankolot, ne ovat lihaa syövän nisäkkään ala- tai yläleuasta ja sopivat kooltaan ja malliltaan sekä hylkeeseen että koiraan. Kahdessa ruudussa oli luunkappalet, jotka saattaisivat olla peräisin isommasta nisäkkäästä (hirvi?), mutta mitään varmuutta asiasta ei voi sanoa, sillä niissä ei ollut selvää tunnistuspintaa. Olen merkinnyt nämä taulukkoon kohtaan ”muuta” nimellä ”Megamammalia?”. Yksi pintapoiminnan fragmenteista oli irrallinen epifyysin (nuoren eläimen luutumaton luun pää) pala, mutta siitä näe lajia eikä luuta. Nisäkkäiksi määritetyt luut ovat pääosin sellaisia nikaman, kylkiluun tai kallon osia, joista ei pysty sanomaan varmaa lajia.

Kalat

Hauesta löytyi 6 luufragmenttia, joista 3 oli leukaluusta (dentale), 2 hartian lukkoluusta (cleithrum) ja yksi nikamasta (vertebra).

Mukana oli yksi turvan nieluluun (os pharyngeum inferior) kappale. Muita varmoja särkikalojen (Cyprinidae) fragmentteja ei tässä aineistossa ollut. Honkajoen 2002 kaivauksen (KM 33137) löydöissä oli myös kolme turvan luuta sekä muitakin särkikaloja; sulkavaa, särkeä ja sorvaa (Nurminen 2006: 40). Kalojen vähyys tässä aineistossa johtuu joko suuresta seulakoosta tai selkeään kalakeskittymän (jätekuoppa tms.) puuttumisesta. Tasolle kalat määritetyistä kahdesta luusta toinen oli hyvin pieni nikaman kappale ja toinen evän tukiruodon (pterygiophora) palanen.

Helsingissä 7.12.2007

Katariina Nurminen, FM

LÄHTEET

Nurminen, Katariina 2006: *Sisämaan keski- ja myöhäisneoliittinen kalastus – Kalanluiden kertomaa*. Pro gradu –tutkielma, Helsingin yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos, Arkeologia.

X	Y	Kerros	Kpl	Luu	Laji	Muuta
ALUE 1						
390,5	729,5	1	0	indet (= ei määritettävissä)		
391	727,5	1	0	indet		nisäkästä
391,5	727,5	1	1	costa fr	Phocidae	nisäkästä
391,5	729	1	0	indet		
391	728	1	1	os pharyngeum dex. sup. fr*	Leuciscus cephalus	
391	728,5	1	0	indet		kalaa
392	727	1	0	indet		nisäkästä, kalaa
392,5	727,5	1	0	indet		kalaa
392,5	728	1	0	indet		
392	728,5	1	0	indet		nisäkästä
392,5	728,5	1	0	indet		
393,5	727	1	0	indet		nisäkästä
393	727,5	1	1	costa fr	cf. Phocidae	
393,5	727,5	1	0	indet		
393	728	1	0	indet		kalaa?
393,5	728	1	0	indet		
393	729	1	0	indet		
394	727	1	0	indet		nisäkästä
394,5	727	1	0	indet		nisäkästä
394	727,5	1	0	indet		
394,5	727,5	1	0	indet		
394	728	1	0	indet		nisäkästä
394,5	728,5	1	0	indet		kalaa
395	727	1	0	indet		
395,5	727	1	0	indet		nisäkästä
395	727,5	1	0	indet		
395,5	727,5	1	0	indet		nisäkästä
396	727	1	2	vertebra fr	Mesomammalia	
			1	vertebra fr	Teleostei	
396,5	727	1	1	cranium fr	Mesomammalia	
396	727,5	1	2	vertebra fr	Mesomammalia	
396,5	727,5	1	0	indet		

397	727	1	0 indet		
397,5	727	1	0 indet		nisäkästä
397,5	727,5	1	1 mandibula dex. fr	Canis familiaris	
398	727	1	0 indet		
398	727,5	1	0 indet		
398	727,5	1	0 indet		
389	730,5	2	0 indet		nisäkästä
389,5	730,5	2	0 indet		
391	727	2	0 indet		nisäkästä
391,5	727	2	1 phal. 1 dist. fr	Phocidae	
391	727,5	2	1 phal. 1 dist. fr	Phocidae	
			1 costa fr	Mesomammalia	
391	728	2	0 indet		nisäkästä
392	727	2	1 astragalus dex. fr	Phocidae	
392,5	727,5	2	0 indet		
393	727	2	0 indet		nisäkästä, kalaa
394,5	727	2	1 cleithrum sin./dex. fr	Esox lucius	nisäkästä
394,5	727,5	2	1 vertebra fr	Mesomammalia	
394,5	728	2	1 os coxae dex. fr	Phocidae	
395	727	2	0 indet		nisäkästä, kalaa
395,5	727	2	1 phal. 1 tarsi prox. fr	Phocidae	
			1 cranium fr	Mammalia	
			1 pterygiophora fr	Teleostei	
395	727,5	2	0 indet		nisäkästä, kalaa
395,5	727	2	0 indet		nisäkästä, kalaa?
396,5	727	2	0 indet		nisäkästä
396	727,5	2	0 indet		nisäkästä, kalaa?
396,5	727,5	2	0 indet		nisäkästä, kalaa?
397	727	2	0 indet		nisäkästä
397,5	727,5	2	1 costa fr	Mesomammalia	
397	728,5	2	0 indet		nisäkästä
398	727	2	0 indet		nisäkästä
398,5	727	2	0 indet		kalaa?
398	727,5	2	2 vertebra fr	Phocidae	
398,5	727,5	2	0 indet		kalaa?
388,5	730,5	3	0 indet		

391	727	3	1 cranium fr	Mesomammalia	
391,5	727	3	1 costa fr	Mesomammalia	
			1 dentale dex. ant. fr*	Esox lucius	
391,5	728,5	3	0 indet		kalaa
392	727	3	1 costa fr	cf. Phocidae	
392,5	728,5	3	0 indet		
393,5	727	3	0 indet		kalaa
393	727,5	3	0 indet		nisäkästä
393	728	3	0 indet		nisäkästä
394,5	727	3	0 indet		nisäkästä
394	727,5	3	0 indet		nisäkästä
394	728	3	0 indet		
394,5	728,5	3	0 indet		
395	727	3	1 dentale sin./dex. fr	Esox lucius	nisäkästä
395	727,5	3	0 indet		nisäkästä, kalaa?
395,5	727,5	3	0 indet		nisäkästä
395,5	727,5	3	1 cranium fr	Mammalia	
396	727	3	1 phal. 1 tarsi dist. fr	Phocidae	
396	727,5	3	1 phal. 1 prox. fr	Phocidae	
396,5	729	3	0 indet		kalaa
397	728,5	3	0 indet		
397,5	727,5	3	0 indet		
398	727	3	2 costa fr	Mesomammalia	
398,5	727	3	1 vertebra fr	cf. Phocidae	
398	727	3	0 indet		
388,5	731	4	1 costa fr	Mesomammalia (ei hylje)	
390	729,5	4	0 indet		
391,5	727	4	1 cranium fr	Mammalia	
392	727	4	0 indet		
392,5	727	4	1 dentale sin./dex. fr	Esox lucius	nisäkästä
392,5	729,5	4	0 indet		nisäkästä
393	727,5	4	0 indet		nisäkästä
393	728	4	0 indet		
394,5	727	4	0 indet		isoa nisäkästä?
394,5	729	4	0 indet		nisäkästä
395	727	4	0 indet		

395,5	727	4	1 mandibula/ maxillare fr	Mesom. carnivora Canis/ Phoc.	
396	727	4	0 indet		nisäkästä
397,5	727,5	4	0 indet		nisäkästä
398	727	4	1 os cruris (tibia) sin. prox. lat. fr	Phocidae	
398	727,5	4	0 indet		kalaa
393	727	5	0 indet		nisäkästä, kalaa
394,5	727	5	0 indet		kalaa
395	727	5	0 indet		kalaa?
397,5	727	5	1 os coxae sin. fr	Phocidae	
			1 mc V dex*	Phocidae	kokonainen luu!
			1 phal 1. carpi	Phocidae	kokonainen luu!
397,5	727,5	5	0 indet		nisäkästä
397,5	727,5	5	0 indet		nisäkästä
398,5	727	5	1 vertebra fr	Phocidae	
398	727	5	1 femur sin. christatroc. fr	Phocidae	
398	727,5	5	1 cleithrum sin./dex. fr	Esox lucius	
397,5	727	6	0 indet		
397,5	727,5	6	1 phal. 1 carpi dist. fr	Phocidae	
398	727	6	1 costa fr	Mesomammalia	isoa nisäkästä?
395	727 profiili		0 indet		nisäkästä
393	728 ?		0 indet		nisäkästä
393	728 ?		0 indet		nisäkästä

ALUE 2

322,5	739,5	1	0 indet		kalaa
321,5	739,5	2	1 phal. 1 carpi	Phocidae	kokonainen luu!
322	737,5	2	0 indet		nisäkästä
322,5	738	2	0 indet		
322,5	739,5	2	0 indet		nisäkästä

KOEKUOPAT

515	720 10-20 cm		0 indet		hyljettä, nisäkästä
515	720 20-30 cm		1 radius dex. prox. epiph. fr	Phocidae	
			1 femur dex. dist. cond. med. tib. fr	Phocidae	

		1 astragalus dex. fr	Phocidae
		1 phal. 1 carpi prox. fr	Phocidae
		1 phal. 1 dist. fr	Phocidae
		1 vertebra fr	Phocidae
		1 mandibula/ maxillare fr	Mesom. carnivora Canis/ Phoc.
		1 vertebra fr	Mammalia
		2 costa fr	Mammalia
515	730 30-40 cm	3 vertebra fr	Phocidae
		2 costa fr	cf. Phocidae
		1 vertebra fr	Mesomammalia

PINTAPOIMINTA

320	730	0 indet		nisäkästä
320	740	0 indet		nisäkästä
330	740	0 indet		
340	740	0 indet, epifyysin pala		nisäkästä
350	720	1 vertebra fr	Esox lucius	nisäkästä
350	730	0 indet		
350	740	1 cranium fr	Mammalia	
360	730	1 vertebra fr	Phocidae	
370	730	1 naviculare dex. fr	Phocidae	
380	710	0		nisäkästä
380	720	1 mt IV sin. dist. fr*	Lepus timidus	
		1 costa fr	Mesomammalia	
380	730	1 vertebra fr	Mesomammalia	
		1 costa fr	Mesomammalia	
390	710	1 phal. 1 dist. fr	Phocidae	
390	720	1 vertebra fr	Mesomammalia	
		3 costa fr	Mesomammalia	
390	720	0 indet		nisäkästä
390	730	1 mandibula sin. proc. art. fr	Phocidae	
		1 humerus/ tibia dex. prox. fr	Phocidae	
400	720	1 vertebra fr	cf. Phocidae	
400	730	1 mt III sin. prox. fr	Phocidae	
		1 vertebra atlas fr	Phocidae	

		2 vertebra fr	cf. Phocidae	
		3 vertebra fr	Mesomammalia	
		3 costa fr	Mesomammalia	
410	670	1 mandibula dex. proc. art. fr	Phocidae	
420	720	1 costa fr	Mesomammalia	
430	710	0 indet		
460	690	1 humerus sin. caput. h. fr	Phocidae	
470	660	0 indet		nisäkästä